

...у талонны пастаўшы...
...на матар'ялу—Белсельтрэст, будзе зьяўляцца бюракратызмам і нядбайнасьцю, ня гэта патрэбна пасеўнаманіі, патрэбна жывая работа, адказнае выкананьне дзяржаўных абавязкаў, хуткая і безадкладная падрыхтоўка насеньня, якога чакае бедната п'яўкоу.

Міратворцы зьехаліся ў Парыж

27-га жніўня мела адбыцца падпісаньне пакту Пытаньне аб падпісаньні пакту іншымі дзяржавамі

Келэг гутарыў з Брыянам на працягу гадзіны.
Як паведамляюць з Вашынгтону, дзяржаўны дэпартамент апублікаваў заяву аб тым, што ўсе краіны, у якіх існуюць дыплёматычныя адносіны са Злучанымі Штатамі будучь запрошаны далучыцца да пакту, як толькі ён будзе падпісаны вялікімі дзяржавамі. Савецкая Расія, з якой у Амэрыкі няма дыплёматычных зносінаў, атрымае запрашэньне праз французскага пасла ў Маскве.

ПАРЫЖ, 26. Келэг на прыёме журналістаў на пытаньне аднаго з прысутных—ці будучь пасля падпісаньня пакту запрошаны да ўдзелу ў пакце ўсе астатнія дзяржавы,—адказаў: «Вязумоўна. Мы не зьбіраемся рабіць ніякіх выключэньняў».

ПАЗШ і Ліга Нацый

Келэг заявіў аднаму з журналістаў: «Злучаныя Штаты не даволі глыбока зацікаўлены ў пытаньнях, якія дэбатуюцца ў Жэневе для таго, каб стаць членамі Лігі Нацый. Тым ня менш, маральны эфэкт пакту можа ўнушыць Злучаным Штатам больш моцныя сымпатыі ў адносінах да Лігі Нацый. Аднак, наш ідэал складаецца з таго, каб весьці перагаворы з іншымі нацыямі сыьтэ непасрэдным шляхам, без пасрэдніцтва якой-небудзь міжнароднай інстанцыі».

Як у дэдэктыўным рамане...

ПАРЫЖ, 25. Келэг і канадзкі прэм'ер Кінг прыбылі ў Парыж на 50 хвілін раней раскладу. Вазвалільна ахоўваўся ўзмоцненымі нарадамі паліцыі. Цяжнік падыйшоў да першага пэрону, замест 19-га, да якога ён павінен быў падыйсьці згодна раскладу. Келэг вышаў з вагону праз бакавы выхад і неадкладна праехаў у аўтамабілі ў амэрыканскае пасольства, бяз усякіх інцыдэнтаў па дарозе.

«Юманітэ» піша: «Ваучыся дэманстрацыі, паліцыя зрабіла цэлую камедыю з прыездом Келэга ў Парыж. Міністр унутраных спраў Саро прымусяў прадстаўніка амэрыканскага імпэрэялізму праехаць пуць ад Гаўра да Парыжу сакрэтна».

...на сябе кіраўніцтва самакрытыкаю. У выніку такіх адносін пасобныя...

НЯМЕЦКАЯ КАМПАРТЫЯ ўЗРУШЫЛА МАСЫ

Барацьба супроць пабудовы браняносца

БЭРЛІН, 25. ЦК кампартыі аб'яшчае, што камфракцыя рэйхстагу ўнясе ў сераду законапраект аб перадачы пытаньня наконт пабудовы браняносца «А» на ўсеагульнае галасаваньне. У сваёй заяве па гэтым пытаньні ЦК вітае ўзьнікненьне на шматлікіх прадпрыемствах асобных камітэтаў, створаных самімі рабочымі на ўласнай ініцыятыве для барацьбы супроць пабудовы браняносца і супроць ваеннай небясьпекі.

ЦК заклікае рабочых ствараць такія-ж камітэты ўсюды і абярнуць плексыт у магутнае выступленьне мас супроць пагрозы імпэрэялістычнай вайны і супроць прыгнечаньня працоўных.

Пытаньне аб усеагульным галасаваньні абгаварвалася ўчора таксама на сходзе нямецкай лігі праў чалавек.

Працэс лідэра бэсарабскіх нацыяналістаў

ВЕНА, 22. Як паведамляе румынская „Адэверул“ з Кішынёву, у бліжэйшыя дні пачынаецца працэс лідэра бэсарабскай арганізацыі нацыянальна-сялянскай партыі Панкаліна і адвакатаў Георгіу і Яежыка. Падсудным ірадыўлена абвінавачаньне ў тым, што ў дзень афіцыйнага юбілейнага ўрачыстасці ў Бэсарэбііны, замест таго, каб прысутнічаць на сьвяткаваньні, арганізавалі асобныя сходы ў вёсках, дзе выступалі з прамовамі, зьяўляючымі для памалі покойнага караля Фердынанда.

Да патрабаваньня аб усенародным галасаваньні вязупынна далучаюцца ўсё новыя і новыя мясцовыя прафсаюзныя арганізацыі, рабочыя розных прадпрыемстваў і мясцовыя муніцыпалітэты.

Агульны сход сацыял-дэмакратычнай арганізацыі ў Праўе ўхваліў рэзалюцыю, якая патрабуе выключэньня з партыі міністраў—сацыял-дэмакратаў. Акруговы камітэт сацыял-дэмакратычнай партыі ў Турынгіі, а таксама сход службовых асоб сацыял-дэмакратычнай партыі і ў Дусэльдорфе ўхваліў рэзалюцыю, якая патрабуе выхаду міністраў-сацыял-дэмакратаў з ураду. Акруговы камітэт Турынгіі патрабуе, акрамя таго, скліку надвычайнага партыйнага зьезду.

ПАРЫЖ, 23. Францускі друк аддае шмат увагі інцыдэнтам, які меў месца на парыскім стадыёне і надвычайна востраму выступленьню ў Рыме генэральнага сакратара фашысцкай партыі Тураці.

Пасьпяховы іспыт савецкае вынаходкі

ЛЕНІНГРАД, 24. Машынабудаўнічы трэст атрымаў з Стакгольму паведамленьне, што на адной з тутуньных фабрык швэдзкае манополі была выпрабавана выпушчаная трэстам папярэсна-набівачная машына «сыстэмы Фэльдмана. Іспыт адбыўся ў прысутнасьці дырэктара манополі і групы інжынераў. Дастаўленая з Ленінграду машына зрабіла на прысутных вельмі выдатнае ўражаньне як простае і свайгэ канструкцыі, так і агульнай свайгэ вытворчасцю.

Капітуляцыя польскай лявіцы

Грабскага, спадзяючыся, як ён заяўляў, зрушыць з месца справу нацменьшасьці. Вынікам быў яго выхад з «Вызваленьня», апрацаваньне разам з вядомым чорнасоцецам Станіславам Грабскім «языковых законаў» 1924 году і выхад расчараванага Тугута са складу ўраду.

Пасля выбараў да сучаснага сойма Тугут вярнуўся ў сваё разьбітае «Вызваленьне». Да выбараў ён у партыю не вярочаўся, каб паказаць, што ён ня імкнецца да дэпутацкага мандату і аднаведную прапанову «Вызваленьня» адхіліў.

Тугут вядомы ня толькі сваёю параўнаўчаю сумленнасьцю, але таксама тым, што ён часцей гаворыць праўду, чым іншыя польскія палітыкі, нават тады, калі гэта праўда няпрыемна. (У дужках можна таксама зазначыць, што будучы заграніцаў, ён ад праўды адхіліўся і стараўся абяшць Польшчу ад справядлівых нават нападкаў).

Усё гэта, разам узятае, стварае Тугуту паўны аўтарытэт, і да яго слоў прыслухоўваецца як правіда, так і лявіца, а яго выступленьні ў друку звычайна выклікаюць жывыя водгукі. Гэтак адарылася і цяпер. На яго артыкул звярнулі ўвагу, як на досыць цікавы і характэрны. «Газэта

«Варшавска» і «Дзеньнік Віленскі» (органы эндацыі) прызналі артыкул Тугута за абвешчэньне капітуляцыі польскае лявіцы перад урадам Пільсудскага, капітуляцыі перад сілаю, перад гвалтам.

Затое «Работнік» апынуўся ў кляпалівым становішчы. У аглядзе друку ён выступае проціў «Газэты Варшавскай» і абядае зьясьціць аб гэтым спецыяльны артыкул, але пакуль што не сабраўся.

Артыкул Тугута ў нас няма, але тых чытаў, якія ёсьць у «Дз. Віл.» (№ 189) даволі, каб згадзіцца з ацэнкаю эндакаў.

Тугут прызнае сучаснае становішча ў Польшчы непармальным і нятрывалым. Яно павінна зараз зьмяніцца, і ад кірунку зьмены залежыць лёс Польшчы:

«Мы перажываем—піша Тугут—момант вельмі важны і ад таго, што можа здарыцца ў недалёкай будучыні: залежыць ня толькі лёс людю, але і лёс усяе Польшчы.

— Становішча, якое ёсьць цяпер, трываць доўга ня можа». Галоўную праблему польскай сучаснасьці Тугут бачыць у захаваньні альбо скасаваньні парламентарызму: «Стала даўно ўжо ясным, што справа ідзе зусім не аб тым, ці сойм будзе лепшы, альбо горшы, але

...савецкая дэлегацыя, як напэўна і іншыя члены камісіі, ня мае ніякіх зьвестак аб скліку бліжэйшай сэсіі падрыхтоўчай камісіі па разброеньні. Усё гэта наляўна плэрчыць урачыстым заявам, зробленым з пэваду разброеньня аўтарытэтнымі прадстаўнікамі дзяржаў, у прыватнасьці, на пасяджэньнях самой камісіі. Тав. Літвінаў адзначае, што ў

Італа-француская сварка

„Прыязьнь“ парушана з-за дробязі

ПАРЫЖ, 23. Францускі друк аддае шмат увагі інцыдэнтам, які меў месца на парыскім стадыёне і надвычайна востраму выступленьню ў Рыме генэральнага сакратара фашысцкай партыі Тураці.

На працягу апошніх 10 дзён у Парыжы адбываліся міжнародныя спарыўныя студэнцкія спартыўныя арганізацыі. Італьянскія спартсмены атрымалі на гэтых спарыўніцтвах рад перамог. 18 жніўня, пасля перамогі італьянцаў, прысутныя на стадыёне антыфашысты і група французскіх сацыялістаў пачалі сьвістаць італьянцам, у выніку чаго між спартсменамі і часткаю публікі адарылася сутычка. Паліцыя, умяшавушыся ў гэту справу, жорстка зьбіла італьянскую каманду.

На другую раніцу арганізатар спарыўных спарыўніцтваў Антэбі ў звязку з інцыдэнтам прынёс прабачэньні. Індыдэнт лічыцца закончаным. Аднак, згодна прапановы з Рыму, італьянскія спартсмены пакінулі Парыж, а ў Рыме пры іх прысутнасьці адбылася антыфранцуская дэманстрацыя, якая закончылася выступленьнем Тураці.

Адначасова пакінула Парыж італьянская дэлегацыя, якая прыехала ў Парыж на міжнародны студэнцкі кангрэс. У адэнцы інцыдэнтам, фран-

цускі друк рэзка разрозьніваецца: левыя газэты, у прыватнасьці «Котд'эн», нападае на Італію, абвінавачваючы яе ў сьвядомым перапазьячэньні ўжо ўладжанага інцыдэнта і ў зрыве франка-італьянскага збліжэньня; правы друк, наадварот, пібы замоўчвае ролю Тураці ў гэтым канфлікце, высюўваючы на першы плян пібы невыстарчальную дыпльматычную гібкасць Антэбі, які ня змог прадабчыць магчымасьць сутычка паміж фашыстамі і дапушчальнымі ім на стадыёне італьянскімі эмігрантамі.

„КРАСІН“ у БЭР-ГЭНЕ

Падрыхтоўка да далейшага паходу

ОСЛО, 25. Нарвэскае тэлеграфнае агенства паведамляе з Бергена: «Рабочая партыя наладзіла ўрачысты прыём у гонар каманды „Красна“. Бергэнская радыёстанцыя арганізавала трансляцыю дакладу камісара „Красна“ Ораса аб выніках экспэдыцыі і аб далейшых яе задачах.

У Бергене „Красін“ пагувіць вуваць, а тады пойдзе на пошкі пацярпеўшых».

У Жэневу Штрэзэман не паедзе

ДЗЬВЕ ЯГО ХВАРОБЫ: САПРАЎДНАЯ І ПАЛІТЫЧНАЯ...

БЭРЛІН, 25. Адмова Штрэзэмана паехаць у Жэневу часткова тлумачыцца сапраўды дрэнным станам яго здароўя, аднак, з другога боку, прадыхтоўка і палітычнымі меркаваньнямі. Што датычыць хваробы Штрэзэмана, то ва ўрадавых колах аб ёй гавораць з вельмі заклапочаным відам. Трэба адзначыць, што Штрэзэман карыстае вядомы спецыялісты па раку прафэсор Крэль. Няма, аднак, сумненьня, што Штрэзэман выкарыстае сваю хваробу для таго, каб зьнясыць выхад са становішча, якое якраў у даны момант стала надзвычайна цяжкім.

За гандлёвы дагавор з СССР

ПРАГА, 26. Ян паведамляе камуністычная «Рудэ Право», гандлёвыя палатны Чэха-Славакіі, якіх у краіне 13, абмернавалі праект гандлёвага дагавору з СССР. Усе, за выключэньнем адной гандлёвай палаты, выназаліся за праект. Апрача таго, большасьць амёрнакоўваўшых гэты праект буйных фірмаў танасма выназалася за дагавор.

МІХАСЬ БАРАВЫ.

У панскай Польшчы

Да замаху на т. Лі-зарава

ВАРШАВА. Як паведамляе польскае тэлеграфнае агенства, якая аб замаху на гандлявага прадотаўніка СССР т. Лізарава будзе супадаць у крымінальным судзе, як відаць, у сярэдзіне лістапада.

ДРЭННЫ УРАДЖАЙ ТРАЎ

Па вестках галоўнае статыстычнае ўправа гэтагодні збор оена і селян траў роўны ад 62 да 85 проц збору мінулага году.

Канюшына найгорш урадзіла ў Заходняй Беларусі—Наваградзкім і Беластоцкім ваяводствах.

КАМУНІСТЫЧНЫЯ СЬЦЯГІ

У Варшаве на некалькіх вуліцах (Дзінай, Абозавай і інш.) паліцыйні знойдзены вывашаныя ўначы чырвоныя сьцягі з „антыдэзаржаўнымі“ надпісамі.

ПРАКТ НОВАЕ СТРАТЭ-ГІЧНАЕ ЧЫГУНКІ

Камісія інжынераў скончыла мясцовае даследаванне праектуемай новай чыгункі Новель—Горадня праз Камень Кашырскі, Драгічын, Ваўкавыск.

Новая чыгушка будзе мець важнае стратэгічнае значэнне дзеля вайсковага перавозак з поўначы і наадварот. Ліруна яе прыблізна паралельны польска-савецкай граніцы.

ПОЛЬСКІЯ ВАЕННЫЯ СУД-НЫЙ У ВОДАХ ЛАТВІІ І ЭС-ТОНІІ

Польскія караблі „Камандант Пісудзкі“ і „Вісла“ 1-га верасня адпываюць у латвійскай і эстонскай водах.

БЕЛАРУСКАЯ МОВА ў ВАРШАЎСКИМ УНІВЭРСЫ-ТЭЦЕ

Сенат Варшаўскага ўніверсітэту прыняў кандыдатуру Яні Станкевіча на выкладчыка беларускае мовы.

Далучаючы выкладчыка беларускае мовы ў Варшаўскім універсітэце, польскі ўрад, аднак, ні за што ня хоча згадзіцца на выкладчыцкае беларускае мовы ў Віленскім універсітэце. Гэта паказвае, што ўважэнне беларускае мовы ў польскім універсітэце разглядаюць на ашуанотна неадвольнае польскаму палітыкаму на „красах“ шырокіх молаў беларускага грамадства.

Бойка за царкву

У Вышгарадку (на Валыні) мясцовыя наталіі кацелі адабраць у праваслаўных царкву. Вынікая бойка у якой прымаля Удзел па некалькі сот чалавек з кожнага боку. Воць шмат параненых.

Сцэна з дзінага сярэднявечча!

Патрабуюць адпору польскім плянам

На паслядзеньні кіраўніцтва ўсходня-прускага аддзялення партыі памежных нацыяналістичных у Кёнігсбергу прыняты рэзалюцыя аб адносінах партыі да польска-літванскага аддзялення Беларускай партыі.

Абгаварэнне сыстэмы народнае асьветы БССР

Тэхнікумы не выпушчаюць патрэбнае нашай гаспадарцы кваліфікаванае рабочае сілы

Схаластычная сямігодка, ці сельска-гаспадарчая васьмігодка ў вёсцы і фабрычна-заводзкая ў горадзе

Прафтэхшкола з 3 ці 2 гадовым тэрмінам навучання.—Спэцыяльныя прафэсійныя класы—лішняя надбудова

(На партыйнай нарадзе пры ЦК КП(б)Б)

Два вечары абгаварвалася сыстэма нашай народнай асьветы.

З 20 выступаўшых таварышоў амаль кожны крытыкаваў тую ці іншую частку сыстэмы што прапануе Наркамасьветы. Разгалосілі былі ня толькі практычнага, але і прынцыповага характару.

Было зроблена так многа прапаноў, што адразу-ж на нарадзе аб-агуліць іх ня было ніякай магчымасці, а ўхвалена дыскусія па пытаньні сыстэмы народнай асьветы БССР працягнуць да пленуму ЦК КП(б)Б. Было даручана друку ўзмацніць асьвятленне розных пунктаў погляду на сыстэму народнай асьветы, а ўсім запікаўленым таварышам свае думкі выказаць для агульнага абгаварэння праз газету.

ПРЫМІРЭНЧАЯ СЫСТЭМА

Партыйная нарада пачалася з дакладу тав. Баліцкага. Ён зазначыў, што дарэмна многія думаюць, быццам да гэтага часу ў БССР зусім ня было сыстэмы народнай асьветы. Яна была. Зараз-жа яна толькі ўдакладняецца і ўзаконваецца адпаведнымі органамі на больш ці менш доўгі адрэзак часу.

— Наркамасьветы,—гаворыць тав. Валіцкі,—стаіць на тым пункце погляду, што сыстэма народнае асьветы павінна быць АДНОЛЬКАВАЙ для ўсіх рэспублік СССР.

Ён гэта глумачыць практычнымі меркаваньнямі: каб даць магчымасць чалавеку, які пачаў вучыцца ў школах адной рэспублікі, працягнуць сваю вучобу і ў другой. Між тым, — кажа дакладчык,—сыстэма РСФСР не дазваляе прафтэхнічнае асьветы, бо ў аснове яе накладзены прынцып палітэхнічнай школы. Украіна пераважна пайшла па шляху прафтэхнічнай асьветы. Наша-ж, сыстэма БССР, зьяўляецца прымірэнчай сыстэмай паміж РСФСР і Украінай. Гэтая асаблівасць заключаецца ў тым, што другому канцэнтру нашых школ надаецца прафэсійнае ўхіл.

На Украіне тэхнікумы лічацца вышэйшымі навукальнымі ўстановамі, але на сьправе яны ім ні зьяўляюцца. Яны не даюць высокакваліфікаваную рабочую сілу для прамысловасці, а выпускаюць толькі сярэдні камандны склад. Мы лічым нашы тэхнікумы тыпам сярэдняй асьветы. Гэтым мы адозьбіваемся ад Украіны.

Сыстэма, якую прапануем мы пачынаецца з пазашкольнага выхаваньня ад аднаго да чатырох год у сельскай, потым дашкольнага выхаваньня ад 4 да 7 год, потым 4-хгадовая працоўная школа ад 7 да 11 год. Другі канцэнтр працоўнай школы ідзе ад 11 да 14 год, а з другога боку школа сялянскай моладзі з 4-хгадовым курсам навучаньня ад 11 да 15 год. Над другім канцэнтрам ідзе прафшкола, фабзавуч з 15 да 17 год, тэхнікумы і спэцыяльныя прафэсійнальныя класы. Пасля тэхнікумаў абавязковыя два гады па вытворчасці ці на практыцы, а потым—вуз.

жа самай праграмай абярнуць у васьмігодку.

Тав. СЯНКЕВІЧ зварачае ўвагу на тое, што сыстэма складзена з розных кавалачкаў. У ёй няма паступовасьці навучаньня знізу да верху, асабліва для сялянскай моладзі. Пасля школ сялянскай моладзі вучня з беднаты і сярэдняцтва няма куды ісьці і для таго, каб паступіць у паступовую вышэйшую школу яму прыходзіцца дае-небудзь давучыцца. Прамоўца таксама прычытаць супроць таго, каб з тэхнікуму прымалі на другі курс вуза, бо гэтым будзе зьніжацца агульнае выхаваньне вучаўца. Ён лічыць неабходным, каб з тэхнікуму прымалі толькі на першы курс вуза.

Наступным выступіў тав. ПЛАТУН. Ён лічыць, што школ сялянскай моладзі зусім ня трэба, бо яны не даюць сялянскаму вучню ніякага выхаду. Ён прапонуе ў вёсцы замест школ сялянскай моладзі і агульнай сямігодкі зрабіць ВЫКЛЮЧНА С.-Г. СЯМІГОДКІ, А ў ГОРАДЗЕ СЯМІГОДКІ ФАБРЫЧНА-ЗАВОДЗКАГА ТЫПУ. Выпускнікі тэхнікумаў не адпавядаюць патрабаваньням прамысловасці, бо кіраваць рабочымі выпускнікі ня могуць. Таму, акрамя гуманітарных тэхнікумаў, як падтэхнікум, музатэхнікум, мэдтэхнікум, якія павінны застацца, усё іншае павінны перабудавацца ў індустрыяльныя тэхнікумы вузкай спэцыяльнасьці, якія павінны быць пабудаваны над прафтэхшколай. Тав. Платун таксама лічыць, што прафтэхшколы, якія будуцца над сямігодкай, не павінны мець трагаводзку курсу навучаньня, а досыць паўтараці два год, і ў гэтых прафшколах ня трэба даваць агульнай асьветы, а падрыхтоўваць рабочых пэўнай прафэсіі.

Прафкласы ён лічыць лішняй надбудовай у нашай сыстэме, якую трэба выкінуць, і дарэмна Наркамасьветы спадзяецца, што гэтыя прафкласы змогуць замяніць прафтэхшколы, даць пэўныя працоўныя навыкі і выйграць на гэтым у матэрыяльных адносінах. У нашых умовах, калі не халае памяшканьня для сямігодка, дык для гэтых прафкласаў памяшканьняў напэўна ня будзе.

Тав. РУДАЎ. Прафтэхшкола за тры гады навучаньня не дае ні падрыхтоўкі ў вуз, ні ў тэхнікум, не выпускае кваліфікаванай рабочай сілы і сваіх вучняў не прыстасоўвае да масавай заводскай працы. Таму ён лічыць неабходным прафтэхшколу ператварыць на узор ЦПЗ з двухгадовым курсам навучаньня. Тэхнікум павінен таму існаваць ня побач з прафтэхшколай і над прафтэхшколай і толькі ў гэтым выпадку тэхнікум зможа выпускаць сярэдні камандны склад, неабходны для прамысловасці. Спэцыяльныя прафэсійнальныя класы, па думцы Рудава, янысьці штучна прыстасаваны да сыстэмы, бо калі прафтэхшкола з больш ці менш здавальняючым абсталяваньнем нічога не даць, то ў

прадаваная Наркамасьветы БССР імкнулася здаволіць тых людзей, якія патрабуюць, каб нашы школы абавязкова нагосьці нунуды рыхтавалі. А з прычыны таго, што паміж нашай сямігадовай схаластычнай школай і вузам атрымаўся раэрыў, то Наркамасьветы пастараўся яго папоўніць спэцыяльнымі прафэсійнальнымі класамі. Раней думалі, што гэтыя класы будуць з двухгадовым курсам навучаньня, тады-б яны маглі абярнуць нашу школу ў паралельную дзевяцігодку РСФСР.

З прычыны таго, што гэтыя прафкласы ня будуць прыстасаваны да патрабаваньняў нашай прамысловасці, а выпускаюць людзей больш падрыхтаваных да вузу, чым звычайна з якімі-небудзь прафэсійнальнымі навыкамі, мы іх ухваляем ня можам. Нашы гаспадарнікі вельмі часта адмаўляюцца АД РАБОЧАЙ СІЛЫ, якую выпускаюць прафтэхшколы. Адмаўляюцца таму, што вучні не прыстасаваны да нашай вытворчасці.

Прабывшы тры гады ў прафтэхшколе, вучань выходзіць ні кваліфікаваным рабочым, ні майстрам. Для падрыхтоўкі кваліфікаванага рабочага школа зьяўляецца дарагой, а майстра не выпускае. Таму прафтэхшкола трэба мець двух тыпаў, прафтэхшколу масавую, якая-б выпускала кваліфікаванага рабочага, патрэбнага для нашай прамысловасці з меншым тэрмінам навучаньня і прафтэхшколу ўзвышанага тыпу, якая-б падрыхтоўвала майстра.

Сыстэма народнай асьветы будзе здацца новай, а формы нашых вузаў зьяўляюцца старымі з факультэтам, ня зьвязанымі з сярэднімі зьвоньнямі нашай сыстэмы. Патрэбна пабудоваць нашы вузы так, каб яны былі ўзвязаны з асобнымі галінамі асьветы па падрыхтоўцы вышэйшых кваліфікаваных кадраў.

Нулявыя групы, як тып дашкольнага выхаваньня, ня існуюць, а зьяўляюцца вышэйшай падрыхтоўчай групай, але іх няма пры ўсіх школах.

Мне здаецца, што трэба назваць іх падрыхтоўчымі класамі і арганізаваць пры ўсіх школах і, такім чынам, узаконіць 8-мігадовы тэрмін навучаньня ў 7-годках з сямігадовага ўзросту. Тым больш, што нулявая група даражэй падрыхтоўчай класу.

Тав. КАРКЛІН лічыць, што нідзё ня сказана, нібы ва ўсіх савецкіх рэспубліках павінна быць адзіная сыстэма народнай асьветы. У БССР, Закаўказзі і Сярэдня-Азіяцкіх рэспубліках, паколькі ў іх гаспадарчы ўклад другі і яго разьвіцьцё ідзе па іншых шляхах і розным тэмпам і школьнае асьветы павінна быць прыстасавана да ўмоў кожнай рэспублікі.

Апошні пленум ЦК УсеКП(б) сказаў, што ў втузы павінна вясціся падрыхтоўка праз другі канцэнтр

павінны рыхтаваць па аднолькавай праграме ва ўсіх рэспубліках. Агульнае асьветы павінна давацца аднолькава па ўсіх рэспубліках, але праз якія тыпы школ—гэта ўжо справа іншая. Аб гэтым мы зараз і павінны дыскусаваць.

Тав. Карклін лічыць, што без каштарысных лічбаў, без выяўленьня вартасці пасобных частак нашай сыстэмы, цяжка гаварыць. Мы, працоўныя пачітодкі гаспадарчага разьвіцьця БССР, убачылі, што зьяўляемся настолькі беднымі, што ўвесці ўсеагульную асьвету мы зможам толькі праз 7 год. Нават ліквідаваць поўнасьцю няписьменнасьць сярэд дораслага насельніцтва за гэтую пачітодкі мы ня зможам, і ў нас пасля гэтых пачі год яшчэ застаецца каля 177.000 няписьменнага дораслага насельніцтва да 35 гадовага ўзросту. Забясчэньне ўсю нашу народную асьвету школьнымі будынкамі на нашай эканоміцы зможам толькі праз 9-15 год. Таму будоваць сыстэму нашай асьветы мы павінны паводле такіх лічбаў, КАБ НЯ БЫЛО ПРАЛІКАЎ, КАБ НЯ БЫЛО ПРАВАЛАЎ. Бо калі гэтая сыстэма будзе тысячу разоў даражэй, але калі яна будзе нам не па кішэні, то мы ўжыць яе ня зможам.

Тав. Карклін лічыць, што дарэмна наша сыстэма прадугледжвае прыём дзяцей у першую групу з 7-мігадовага ўзросту. Можна пачаць і з 8 ці 9 год. Сыстэма, прапанаваная Наркамасьветы, прадугледжвае куртаты другі канцэнтр. Магчыма гаварыць аб пабудаваньні 8-мігодкі, якая змагла-б падрыхтаваць у вузы і втузы.

Даць добрую 4-хгодку з павышанай праграмай, і тады будзе досыць трагаводзку курсу навучаньня ў фабзавучы для паступленьня на завод. Тав. Карклін лічыць, што дарэмна ўсе уперлася ў сямігодку. Ніякай бяды ня будзе ў тым, калі мы возьмем у аснову 8-мі або 9-цігодкі. Але ва ўсім выпадку праграму ў бок павышэння агульнай асьветы нам трэба прадугледзець. Прафасвету-ж мы павінны будаваць над 4-хгодкай, але прафасвету па вузкай спэцыяльнасьці пэўнай кваліфікацыі.

Тав. ЖЫЛУНОВІЧ зьвартэе ўвагу на тое, што ў сыстэму нараствыць зусім ня ўключаны мастацкія навукальныя ўстановы і яны існуюць чамусьці асобна. Між тым гэтай справе трэба надаць больш значнае, зьяўнуўшы асаблівую ўвагу на мастацкія тэхнікумы.

Тав. СТРАКОЎСКІ лічыць, што ў працягу пачітодкі нам будуць патрэбны малакваліфікаваныя рабочыя і высокакваліфікаваны камандны склад. Згодна пачітодкі разьвіцьця прамысловасці БССР, рабочыя ўвесь час будуць дэкаваліфавацца. Таму, пакідаючы існаваць фабзавучы, зьвязаныя з прадпрыемствамі, трэба забяспечыць прафтэхшколы

біржы працы, чым за скончэньшымі прафтэхшколу, бо падваляньне працы на Меншэві не патрабуе высокакваліфікаванага рабочага, а рабочага масавае вытворчасці.

Нам у бліжэйшы час будуць патрэбны на столькі інжынеры, колькі сярэдні тэхнічны персанал, бо выходзячы з інстытуту, новы інжынер без налічка кадру тэхніку кіраваць вытворчасцю ня зможа. Таму работу тэхнікумаў трэба прыстасоваць да ўмоў нашай прамысловасці і выпускаць сярэдні камандны склад для пэўных катэгорый вытворчасці.

Тав. МАЗУР. Наша працоўная школа зьведаць толькі працоўнай, але фактычна зьяўляецца гуманітарнай, бо з працоўнымі працэсамі не знаёма і працоўных навыкаў не дае. І калі-б нават захацелі насыціць 7-мігодку працоўнымі працэсамі, дык прышлося-б знізіць агульна-адукацыйныя веды. Акрамя таго, у нас, у нацыянальных школах, прыходзіцца вывучаць вельмі многа моў. У польскай—4 мовы, у лўрэйскай—4, у беларускай—3. Таму нам трэба пашырыць тэрмін навучаньня ў сямігодках да 8 год. У ВУН трэба прымаць з усіх навукальных уставаў толькі на першы курс.

Тав. ДАУГАПОЛАЎ зварачае ўвагу нарады на тое, што масавае пачатковая школа не займае выстарчальнага месца ў сыстэме народнай асьветы. Калі пры старым рэжыме пачатковыя школы з малалісьменнымі настаўнікамі выпускалі няписьменных людзей, то гэта рабілася сьведомым, выходзячы з класавага прынцыпу. Нам-жа трэба палепшыць пачатковую школу, палепшыць яе якасьць, павялічыцьшы на адзін год тэрмін навучаньня.

Тав. БРЫГНЕВІЧ зазначае на тое, што дыскусія ў рабочых раёнах вельмі мала адбывалася, а прадстаўніком Наркамасьветы чамусьці была дана дырэктыва абараняць пункт погляду Наркамасьветы.

Тав. ГАЛАВАЧ. ЦК ЛКСМ выкараваецца за васьмігадовую школу сацыяльнага выхаваньня, бо існуючая сямігодка не ахалпае поўнасьцю праграмы, яна перагружае вучняў і дрэнна адбываецца на адароўі іх. Перагружа праграмы не дае вольнага часу для правядзеньня грамадзкай працы. Перабудоваўчы сямігодку ў васьмігодку, мы атрымаем магчымасць даваць больш падрыхтаваных кадры для прафтэхасветы, тэхнікумаў і ВУН. Восем год навучаньня дадуць такую магчымасць прывучаць вучняў да працоўных на выкаў. ЦК камсамолу, застаючыся на сваім пункце погляду аб неабходнасьці існаваньня школ сялянскай моладзі, выкараваецца супроць палавічатай палітыкі Наркамасьветы ў гэтым пытаньні ЦК РСМ лічыць неабходным усё сямігодкі ў вёсцы перавесці на сельска-гаспадарчы базі і зрабіць іх васьмігодкамі з сельска-гаспадарчым ухілам. Выкараваўчыся супроць арگانізацыі спэцыяльных прафкласаў, ЦК ЛКСМБ лічыць, што існаваньне

Кавфэрэнцыя руху меншасці Англіі

ЛЕНДАН, 26. На пятай гадовай канфэрэнцыі руху меншасці ангельскіх прафсаваў, якая адкрылася 25 жніўня ў Шордвічы, на першым пасяджаньні адзначалася былі прыняты тры рэзалюцыі па пытаньнях прафруху і адна аб небяспецы вайны. Першая рэзалюцыя прысьвечана пытанню аб прафсававай дэмакратыі і рэарганізацыі прафсаваў. З прычыны сыстэматычнага атакі супроць удзельнікаў руху меншасці і камуністичных, якую ажыццяўляюць рэфармісты і якая глыбока нарушае правы членаў прафсаваў, рэзалюцыя заклікае ўсіх сумленных членаў трэд-юніёнаў уступіць у рашучую барацьбу супроць гэтай палітыкі.

У сувязі з гэтай барацьбой рэзалюцыя ставіць пытаньне аб дэаблонацыі тэрміновай рэарганізацыі прафсаваў, высюваўчы наступныя канкрэтныя меры: 100 проц. ахор рабочых трэд-юніёнамі, прыняць нацыянальнага камітэту беспрацоўных і мясцовых радаў прафсаваў у кангрэс трэд-юніёнаў, ажыццяўленьне прынцыпу „адзіны саюз для кожнай вытворчасці“, рэарганізацыя генэральнае рады і інш.

Рэзалюцыя аб вайскай небяспецы выкрывае пакт Келёга, які зьяўляецца нічым іншым, як „спробай імпрывілітэтых замаскаваць ад міжнароднага пратэтарыату насылаўчы канфлікт“.

Рэзалюцыя па рацыяналізацыі адзначае, што ўся цяжкасьць апошняй падае на рабочую класу. Рэзалюцыя патрабуе 7-гадзінага рабочага дня, а для гарнякоў—6-гадзінага, рашучага супрацьдзеньня скарачэньню заработнай платы і павялічэньню рабочага дня і г. д.

Прынята таксама рэзалюцыя аб забастовачай тактыцы. Рэзалюцыя ўказвае на неабходнасьць больш дакладнай падрыхтоўкі да забастовак і пераходу да наступальнай тактыкі.

Італія падпарадкуе сабе Албанію

Інтрыга з карапём

ВЕНА, 25. Белградзкія газеты лічаць, што Ахмэт-Загу «купіў саі караля цаню далейшых эканамічных уступак Італіі». Пасля таго, як Італія атрымаля манополію на пабудову аэрадромаў у Албаніі, а таксама пераважнае права пабудовы шашы і партуі, працэс каленізацыі Албаніі, па думцы газэты закончаны.

Белградзкія газэты паведамляюць, што албанскі парламент, які склаўся ў выключна з прыхільнікаў Ахмэт-Загу, прыме ў недалёкім будучым законапраект, які прадастаўляе італьянцам ільготы пры куплі зямлі ў Албаніі.

ВЕНА, 25. Як паведамляюць венскі камітэт албанскага нацыянальнага аб'яднаньня царшпэў перадаці ўрадам вялікіх дэяржаў і Лізе Нацыі пісьмовы пратэст супроць аб'яшчэньня Ахмэт-Загу карапём.

„Спакой“ адноўлен

ВЕНА, 25. З Югаславіі паведамляюць, што саргратар італьянскае місіі ў Белградзе паведаміў вгаслаўскаму міністэрству замежных спраў, што італьянскі ўрад задаволён вгаслаўскім адказам на італьянскую ноту з паводу зьневажаьня італьянскага консула ў Сідзіне ў час антыіталі-

Літам вадзіліе вылікі інапокой са-рох усходня-прускае насельніцтва Літава падтрыманьне польскіх пільваў Літава Навыі палітычныя праграмы. Рэвалюцыйнае тэбу, каб вымагкі Урад учыніў энэр-гічна крокі ў Лендаве і Парыжы дзе-ля ародікоўшчынаў польскім плянам.

У ЛІТВЕ

Прымусовае азнаямленьне польскаю моваю

Літоўская Улада выдала загад, каб усе афіцэры пагранічных гарнізонаў на граніцы з Польшчаю ў працягу аднаго году азнаямліліся з польскаю моваю. Ад 1-га верасня будуць ад-чынены спецыяльныя курсы польскае мовы пры паліцэйскіх штабах.

У Заходняй Бела-русі

Канфэскацыя „Доі Працы“

22-га жніўня Віленскае месцавае староства сьняфікавала № 7 „Доі Працы“ за Уступны артыкул, які пры-хільна адзваўся аб СССР. Рэдактар аддаецца пад суд.

НОВЫ КАТАРЖНЫ ПРЫСУД У БЕЛАСТОКУ

Апрудны суд у Беластоку, разгле-дзеўшы справу чатырох удзельнікаў намоамольскае маніфэстацыі 4-га ве-расня 1927 году, прысудзіў аднаго на 6 год катаргі і другога на 4 гады. Двое апраўданы з-за недахвату до-казаў.

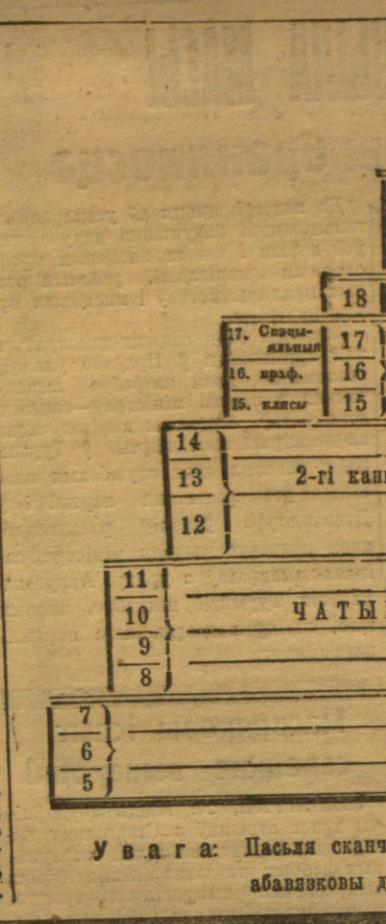
кі над 7-мігодкамі над 4-мігодкамі. Па скалчэньні тэхнікуму з 4-х гадовым курсам навучаньня сыста-ма мяркуе, што вучыць зможа па-ступіць у вуз па сваёй спецыяль-насьці на другі курс.

СПРЭЧКІ ПА ДАКЛАДУ

Першым у дыскусіі выступіў тав. УНАРОЎСКІ. Ён заявіў, што сыста-ма тав. Валіцкага зусім не дакладна ставіць пытаньне аб тэхнікумах і прафтэхшколах. Па думцы даклад-чыка, тэхнікумы павінны выпускаць сярэдні каманды склад для нашай прамысловасьці, г. зн. тэхнікаў, майстроў, бригадыраў і г. д. Прафтэхшкола—гэта школа кваліфікаваных рабочых. Між тым, тэрмін на-вучаньня ў прафтэхшколах 3 гады, у тэхнікумах—4. За адзін лішні год вучобы, зразумела, у нашых умовах добрага тэхнікуму даць ня можа. Таму неабходна прафтэхшко-лу параўнаць з тэхнікумам і аб-дзельных устаноў пасьля чатырох год навучаньня выпускаць добра квалі-фікаваных рабочых.

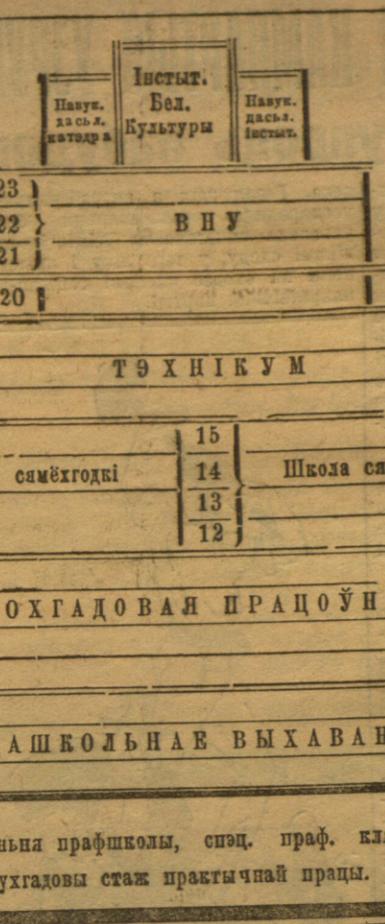
У нашых сямігодках,—кажа далей тав. Унароўскі,—асабліва ў нацыя-нальных прыходзіцца вывучаць вель-кі многа моў. У польскай сямігодцы, акрамя польскай мовы, яшчэ бела-рускую, расійскую і нямецкую. У лў-рэйскай сямігодцы таксама лўрэй-скую, беларускую, расійскую і ня-мецкую. Таму застаецца вельмі мала месца для агульна-адукацыйных прадметаў. Каб навярстаць агульную адукацыю, прабываньне вучняў у сямігодках трэба навадзіць яшчэ на адзін год, г. зн. сямігодку з гэтай-

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

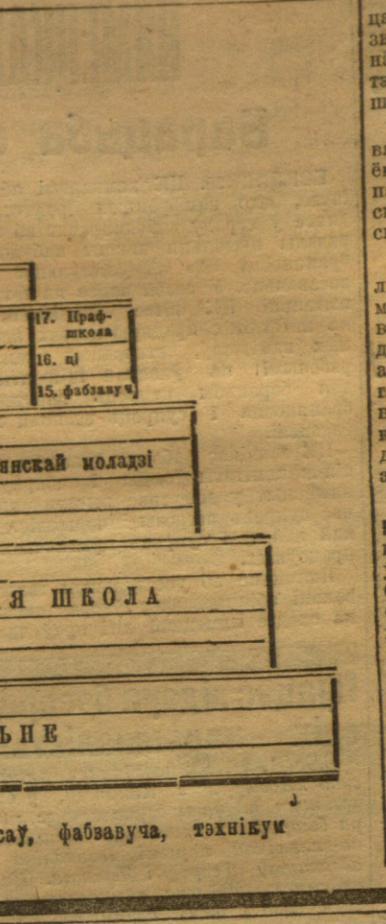
Увага: Пасьля скалчэньня прафшкілы, спец. праф. класаў, фабзавуча, тэхнікум абавязковы двухгадовы стаж практычнай працы.

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

Увага: Пасьля скалчэньня прафшкілы, спец. праф. класаў, фабзавуча, тэхнікум абавязковы двухгадовы стаж практычнай працы.

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

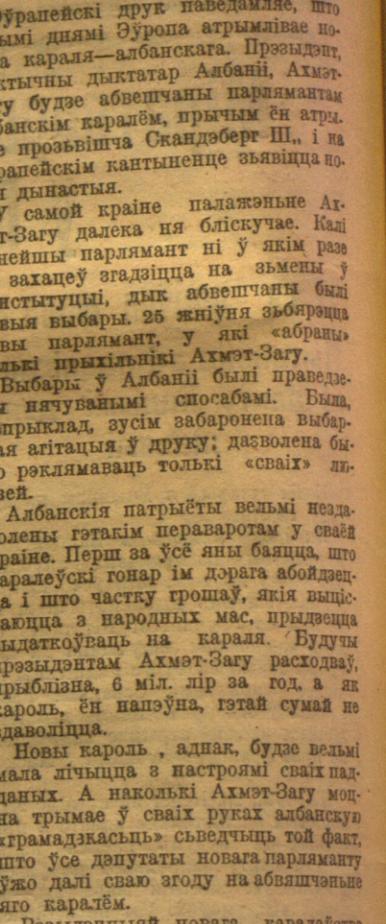
Увага: Пасьля скалчэньня прафшкілы, спец. праф. класаў, фабзавуча, тэхнікум абавязковы двухгадовы стаж практычнай працы.

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

Увага: Пасьля скалчэньня прафшкілы, спец. праф. класаў, фабзавуча, тэхнікум абавязковы двухгадовы стаж практычнай працы.

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

Увага: Пасьля скалчэньня прафшкілы, спец. праф. класаў, фабзавуча, тэхнікум абавязковы двухгадовы стаж практычнай працы.

ГАРАДЗКУЮ ШКОЛУ--ТВАРАМ ДА ФАБРЫК (ДА ПЫТАНЬНЯ АБ СЫСТЭМЕ НАРОДНАЙ АСЬВЕТЫ)

«Пры рацыянальнай арганізацыі грамадства ўсе дзеці без выключэньня, пачынаючы з 9-гадовага ўзросту павінны ставіцца вытварачымі працоўнікамі: таксама, як ніхто з дарослых, не павінен быць выключаны з усеагульнага закону: працаваць, каб есьці і працаваць ня толькі мазгамі, але і рукамі».

(З рэзалюцыі жэнеўскага кангрэ-су і Інтэрнацыяналу).

ЦК КП(б)В яшчэ ў мінулым годзе выказаўся за неабходнасьць аргані-зацыі фабрычна-заводскіх сямігодкаў у Беларусі. Да практычнага ажыц-цяўленьня гэтага Наркамасьветы прыступіла толькі ў гэтым навучаль-ным годзе.

Прыступаючы да разгортваньня ФЭС, трэба скалчэнтравіць сваю ўва-гу на пытаньні аб тым, у сьвятле якіх агульных задач мы павінны раз-глядаць задачы фабрычна-заводскай сямігодкі.

Адкаж, які належыць на гэта даць, заклучаецца ў тым, што мы і гэтую праблему, як і ўсю праблему будаў-ніцтва нашай школы павінны раз-глядаць у сьвятле палітэхнізму.

Пад палітэхнічнай школай вы-чайна мы разумеем школу, якая злучае вытворчую працу з навучаньнем. Гэтае злучэньне нам здаецца не-выстарчальным, бо выпадае з сфэры нашае ўвагі—злучэньне ня толькі вытворчае, але і грамадзка-неабход-нае працы з навучаньнем.

У сучасных умовах мы можам уключыць дзяцей у тым ці іншым паасобным вучацьці грамадзка неаб-ходнае і вытворчае працы.

ФЭС па сваёй прыродзе набліжае нас да найбольш правільнага выра-шэньня задачы палітэхнічнага вы-хаваньня. Характэрнай адзнакай яе розьніцы ад агульнай гарадзкой сямігодкі зьяўляецца вытворчае абкру-жэньне, у якім знаходзіцца, у якім жыць і працуе ФЭС. Пры наяўнасьці поўнага агульнаасьветнага і гра-мадзка-палітэхнічнага мінімуму нар-мальнай сямігодкі гэтыя школы ас-ноўны матар'ял для сваёй працы бя-руць з фабрык ці заводаў, пры якіх арганізуюцца. Усе мы тэорытычна ведаем, што школьны працэс зна-ходзіцца ў цеснай сувязі з тым са-цыяльным асяродзьдзем, у якім зна-ходзіцца школа. Мы гэтым страхуем школу ад абыватальскай машчын-скай цывілі.

Фабрычна-заводскае асяродзьдзе з усіх праслоек, якія мы маем у сыстэ-ме нашай грамадзкасьці, паказвае з сябе больш за ўсё арганізаванае, пра-сыкнутае духам калектывізму сацы-яльнае асяродзьдзе.

Самы факт таго, што яны (школы) будуцца толькі ў фабрычных раён-нах, дае магчымасьць укамплектаваць больш аднародным складам (пера-важна дзяцьмі рабочых) і гэтым са-мым палегчыць ажыццяўленьне за-дач і мэтай выхаваньня, якія ставяць перад ФЭС.

Пераходзім да практычных задач ФЭС.

НАВУЧАЛЬНАЯ ПРАЦА

Восьмо, цэнтральным вузлом педа-гагічнага працэсу ФЭС павінна зьяўляцца ўключэньне дзяцяці ў грамадзка-неабходную працу ў самых разнастайных яе напрамках.

Адначасова-ж неабходна забяспечыць вучняў патрэбнай сумай агуль-наасьветных ведаў, ва ўсякім выпад-ку ня менш чым у другіх сямігод-ках.

Краязнаўчы стрыжань працы ФЭС павінен быць загэстран на фабрыцы, фабрычным абкружэньні, гэта ня значыць, што мы павінны толькі фабрыкай абмежаваць кругавід дзяця-ці. Зразумельна народных гаспадар-чых сувязяў, выяўленьне перад вуч-ням сельскае гаспадаркі ў агульнай эканоміцы Саюзу зьяўляецца зусім неабходным.

Другі бок гэтае вытворчае фізы-яномі заклучаецца ў тым, каб умац-ніць у праграмным матар'яле такія элементы, якія непасрэдна дзюк-люцца працай майстэрняў,—элемен-ты разраўнку, графікі, чарцяжу, элементы прыкладнай матэматыкі, фізыкі, хэміі.

ГРАМАДЗКА-НЕАБХОДНАЯ ПРАЦА

Фабрычна-заводскія школы маюць поўны раён дзейнасьці. Ёсьць і пад-шэфная фабрыца вёска.

ФЭС павінна, у дапушчальным аб'ёме уключыць сваю грамадзка-не-

абходную працу ў грамадзкую працу заводскіх арганізацыяў.

Удзельнічае фабрычная школа ў культурна-асьветнай працы і ў пра-цы па санітарыі і гігіене, у азда-раўленьні быту рабочых. Такая па-станоўка работы злучыць яшчэ больш настаўніка з рабочымі.

ФІЗЫЧНАЯ І ВЫТВОРЧАЯ ПРАЦА

Найбольшую важнасьць мае ўклю-чэньне дзяцей у вытворчае жыцьцё і працу прадпрыемства. Адным з відаў уключэньня вучняў у вытвор-чую працу прадпрыемства зьяўляец-ца работа дзяцей у майстэрнях.

Пад вытворчай працай, работаю ў майстэрнях мысьліцца не прафэсія-налізацыя сямігодкаў з толькі наву-чальнае азбоды вытворчае працы. Трэба паставіць майстэрню так, каб яны, знаёмячы дзяцей і падрастаю-ча з агульным навуковым асновам усіх вытворчых працэсаў, у той-жа час навучылі дзяцяці і падрастаю-чым практычнаму ўжываньню элемэн-тарных інструмантаў усіх вытвор-часьцяў. Гэта першае патрабаваць-нае. Каб вучні мелі магчымасьць ба-чыць дарослыя рабочыя калектыву ў працэсе работы і ведаць яго, неаб-ходна вучняў прыцягнуць да ўдзелу ў простых працэсах работы на фаб-рыцы.

Вучні старэйшых груп магні-б прыняць удзел у вытворчых нара-дах, і ня толькі з мэтай азнаямлень-ня, але і ўзяць на сябе выкананьне некаторых заданьняў. Апошнія пы-таньне, якое паўстае, калі прадум-

ваем задачы вытворчага навучаньня—гэта пытаньне мэты. Калі мы маем у адносінах мэты дзіцяці шчыра лічэньня, граматы—падсумаваную, шматгадовую практыку, дык у адно-сінах вытворча-індустрыяльнага вы-хаваньня мэты дзіцяці няма. Яя трэба стварыць.

ВЫХАВАЎЧАЯ РАБОТА ШКОЛЫ

Выхаваньнем грамадзкасьці, таварыскасьці, арганізаванасьці павінна заняцца ФЭС.

Дзеці павінны быць таксама ўдзя-пнуты ў палітычна-грамадзкае жыць-цё.

Вырашэньне гэтай задачы гаво-рыць аб тэй влізай ролі, якую павінны адыграць піянерскія, кам-самольскія і іншыя заводскія арганізацыі па будаўніцтве ФЭС. Плян работы школы павінен быць увязан на ўзьяняцьці культаўры. Піянерскі атрадаў і камсамольскіх ячэек пры школе не ствараць. Вучні для больш-шай сувязі з фабрычна-заводскім асяродзьдзем уваходзяць у атрад і ячэйку данае вытворчасьці, пры якой школа знаходзіцца.

Фабрычны піянер-атрад і ячэйка ЛКСМБ актыўна удзельнічаюць ва ўсёй пазашкольнай рабоце, кіру-юць ёю і актыўна дапамагаюць на-стаўніцтву ў школьнай рабоце.

Фабрычна-заводская сямігодка ня-се з сабою сьпэцыяльнае піянерскае шмататраднасьці ў школе.

МЕСЦА ў СЫСТЭМЕ НАРОДНАЕ АСЬВЕТЫ ФЭС І СЕНЬНЯШНІЯ ЗАДАЧЫ

ФЭС у сыстэме народнае асьветы аднавадае цяперашняй сямігодцы, толькі з тым адрозьненьнем, што яна знаходзіцца пры аднароднай вытворчасьці, камплектуецца пера-важна дзецьмі рабочых гэтае вытвор-часьці, праграмы пабудаваны на ма-тар'яле данае вытворчасьці, і ў большай ступені і больш канкрэтна праводзіцца ажыццяўленьне пра-цоўнага прынцыпу ў школе—наву-чальнае фізычнай і вытворчай пра-цы.

Пытаньне аб тыпе ФЭС цесна звяз-ана з задачай увязьняцьці вытвор-чых сіл краіны і індустрыялізацыі яе, таксама як будаўніцтва школ сялянскае моладзі цесна ўвязьняецца з увязьненьнем сельскае гаспадаркі і каапараваньнем яе.

Будаўніцтва ФЭС, ШКМ і ўсёй нашай сыстэмы асьветы, падпарад-каванай задачы пабудовы сацыяль-стычнае гаспадаркі, павінна прыму-сіць Наркамасьветы рэарганізаваць справу падрыхтоўкі кадраў настаў-ніцтва. Бо для ШКМ, ФЭС, праф-школ і фабзавучу няма яшчэ адпа-веднага падрыхтаванага складу вы-кладчыкаў. Патрэбна большая і ак-тыўная ўвага з боку мэтадычных органаў Нркамаасьветы, з боку на-рэйных, прафсаюзных і камсамоль-скіх арганізацыяў да гэтага новага жыцьцёвага і баспрэчна лепшага тыпу школы.

І. ГАЛОДКА. К. САМАХВАЛАУ.

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

назвам розных сыстэмаў народнай асьветы. Тут корань пытаньня ня ў сыстэме, а ў праграме. Інжынера мы

ПРАЦЯГВАЕМ АБМЕРКАВАНЬНЕ ПЫТАНЬНЯЎ НАРАДЫ

Пытаньні, якія павінны быць абгавораны

Ці можа рабкор пісаць у дзьве-тры газеты. Пры наліччы друкаваных, ці патрэбны яшчэ насыценкі па прадпрыемствах, Як весці барацьбу з няправільнымі абвэржэньнямі

На ўсесаюзнай рабселькорскай нарадзе трэба абмеркаваць наступнае пытаньне. Паршае—ці можа рабкор пісаць у дзьве-тры газеты. Да гэтага часу вельмі многа з нас пішучь у некалькі газет. Другое—ці трэба апрача друкаваных фабрычных газет, якія выпускаюцца на некаторых прадпрыемствах, выпускаць яшчэ насыценныя газеты. Трэцяе—як павесці барацьбу з няправільнымі абвэржэньнямі. Чацьвертае—аб выданьні кі-

ручай рабселькорскай літаратуры.

Мы ведаем, што ёсьць рабкоры, якія пішучь у газету амаль два-тры гады, але якія ніводнай кніжкі за час сваёй рабселькорскай працы ня чыталі. Іншы раз рабселькор хоча папісаць апаўдзеньне ці фальшон, але-ж ня ведае, як пачаць. Адсутнасць кіруючай літаратуры вядзе да таго, што нават старыя рабкоры перастаюць пісаць.

Рабкор Б.

Ці патрэбны карэспандэнцкія бюро

Хто можа быць рабселькорам

Думка рабкора Яна

У «Звязьдзе» № 190 рабкор Гандэвіч закрэпае трэя пытаньні працы рабселькоры. Першае пытаньне—хто можа быць рабселькорам. Трэба сказаць, што гэта пытаньне напярэды вынашчана ў нашым будаўніцтве. Рабселькор перш за ўсё павінен быць грамадзкім працаўніком, яго крытыка і ўказаньні павінны служыць на карысьць рабочай класе. Хто ў сваёй працы вядзе такую лінію, той і можа быць рабселькорам. Наш друк быў і ёсьць масавым прапагандыстым і арганізатарам мас. Зараз савецкі друк кліча масы да ўдзелу ў сацыялістычным будаўніцтве. Хто на гэты кліч адгукнецца і прымае ўдзел у будаўніцтве, хто абараняе заваёвы Кастрычніка, змагаецца з ворагамі рабочае класе і прымае ўдзел у друкаванай або насыценнай газеце—той павінен лічыцца рабселькорам.

Больш важнае пытаньне—гэта ці патрэбны карэспандэнцкія бюро. Так Гандэвіч лічыць, што карэспандэнцкія бюро павінны быць арганізаваны, хоць ён і кажа—«ведаю, што ёсьць супярэчнасьці, што ў асноўным яны зводзяцца да таго, што рэдакцыі самі павінны кіраваць, а карэспандэнцкія бюро зьяўляюцца лішнімі арганамі».

Калі ўсё гэта так, нашошта арганізоўваць карэспандэнцкае бюро. Мне здаецца, што ў нашай рабоце трэба адмовіцца ад лішніх камісіяў, бюро, у тым ліку ад карэспандэнцкіх бюро. Агульнае і ідэае кіраўніцтва застаецца за партарганамі, а за рэдакцыямі застаецца практычнае кіраўніцтва. Мае прапановы наступныя: а) рэдакцыі павінны напярэды перыядычнае інструктаваньне шляхам скліканьня нарад рэдакцыйнага насыценгазет і сходаў рабселькоры; б) узмацніць нагляд за работай гурткаў рабкоры; в) практыкаваць агульныя сходы чытачоў супольна з рабкорамі для абмеркаваньня якасьці нашага друку; г) зьвязацца мацней з рабкорамі праз рабселькоры аддзел у газеце, дзе перыядычна асвятляць рабселькорыскія пытаньні; д) практыкаваць асабістыя лісты больш актыўным карэспандэнтам.

Далучаюся да думкі тав. Гандэвіча, каб прадаўнікі рэдакцый газет лепш азнаёмліліся з іх карэспандэнтамі. Ян.

Трэба выдаць беларускую рабселькорыскую часопісь

У Савецкай Беларусі шырока разгорнуты рабселькорыскі рух. Гэта армія людзей у сваёй штодзённай працы выйшла ўсе балачкі жыцця. Але-ж трэба сказаць, што, ня гледзячы на шматлікія зьявы аб тым, што рабселькоры трэба дапамагчы, гэтыя словы гучаць яшчэ на-казьнічым. У СССР выдаюцца часопісы: «Рабоче-Крестьянский Корреспондент» і «Селькор», а ў Беларусі якое-небудзь рабселькорыскае кіруючае выданьне адсутнічае. У адным з нумароў газеты «Звязьда» адзін рабкор паставіў на абмеркаваньне гэта пытаньне і нашы селькоры згодны з гэтым таварышом. Трэба перад адпаведнымі арганізацыямі паставіць пытаньне аб выданьні рабселькорыскай часопісы, якая-б і тэарэтычна, і практычна дапамагала ў іх штодзённай працы. Гэта часопісь мела-б добры посьпех, асабліва ў вёсцы сярод селькоры, якія адчуваюць патрэбу ў штодзённым кіраўніцтве. Селькор Уцеха.

Будуецца хлебазавод

ВОРША (Уласны кар.). ЦРК рашыў пабудаваць у горадзе хлебны завод, які-б меў магчымасьць выкарыстаць патрэбную колькасць хлеба для гораду. Зараз ідзе прыбудова 2-хнаверхага корпусу да будынку большай хлебнага корцісу. Гэта будова павінна быць скончана да 1-га верасьня.

ПРЫЧЫНЫ НЕВЫКАНАННЯ ПЛЯНАЎ ПА ЗЬНІЖЭНЬНІ САБЕКОШТУ

Такое становішча тлумачыцца радам прычын. На некаторых групх адмоўны ўплыў на сабекошт зрабіла кепская дастаўка сырку. Ільняпрадзільнае аб'яднаньне атрымлівала сырок, які не падыходзіў да абсталюваньня ільняных фабрык, што значна павялічыла процант адкідаў і браку.

Адсутнасць дроту адбілася на рабоце мэталапрацоўчых заводу. Трэба адзначыць яшчэ падаражэньне сырку і поўфабрыкатаў. Так, ільняное насенне падаражала з 12,9 кап. за кілё да 13,4 кап. падаражала і драўніна.

На сабекошт харчовай прадукцыі зрабіла дрэнны ўплыў адсутнасць збыту дрожджай. Затрудненьні з сырцом вылікалі перабор у алейнай прамысловасьці.

Рад іншых абставін адбіўся на рабоце прамысловасьці ў 3-м квартале. Так, адменена сідка на фрахт вугалю, што ўдаржае кошт перавозкі на 2 руб. 70 кап. за тону і г. д. Адмоўна адбіліся на рабоце папаровых фабрык спрыяючыя адносіны да загранічнай цэлюлёзы. Фрахт на гэту цэлюлёзу значна ніжэйшы, чым на цэлюлёзу саванай вытворчасці.

Між тым Велпапертэст у гэтым годзе перайшоў на выпрацоўку саюзнай цэлюлёзы: у выніку сабекошт павысіўся на адзін процант.

Неабходна дабіцца сідка на фрахт вугалю і адмены спрыяючых адносін да загранічнай цэлюлёзы.

РАМОНТЫ І ВОДУСКИ

Значна павышлі сабекошт прадукцыі ў другім паўгодзьдзі перапынкі ў працы на прадпрыемствах у сувязі з рамонтам і водускам.

З-за рамонтна працягу двух тыдняў стала самачарна на па-

Акрамя аб'ектыўных прычын, якія перападалі зьніжэньню сабекошту, вялікае значэньне мелі прычыны суб'ектыўнага характару: заняпад тэхнічнай ініцыятывы, пасабленне работы гаспадарча-тэхнічнага персаналу і невыстарчальна працоўная дысцыпліна.

У гэтым годзе мы не дасягнулі прыкметных посьпехаў у справе зьніжэньня прагулаў. У першым квартале гэтага году прагулы на няўважлівых прычынах складалі 0,2 днёў у месяц супроць 0,23 у 1926-27 годзе, у другім квартале таксама 0,2, у красавіку прагулы далі ўжо 0,23 дні, май даў невялікае палешаньне —0,19.

Хваравітае пытаньне аб скарыстаньні рабочай сілы дэсна зьвязана з такім вялікім злом, як п'яства.

АСНОУНЫЯ ЗАДАЧЫ Ў БЛІЖЭЙШЫ ПЭРЫЯД

Узьяньце працоўнай дысцыпліны, барацьба з п'яствам, ліквідацыя «супаднічых» настрояў сярэд некаторай часткі інжынерства павінны стаць важнейшай задачай дня.

У гэтым напрамку вялікую ролю адыграе выкананьне пастановы ўсецэнска аб правядзеньні выкананьня дырэктыву партыйных і прафэсійных арганізацыяў.

Адначасова недахопы ў рабоце беларускай прамысловасьці, нам ня трэба забываць раду буйных дасягненьняў у галіне рацыяналізацыі: лепшае скарыстаньне сырку і апау (шпільная і вінакурная прамысловасьць), зьніжэньне накладных выдаткаў («Чырвоная Вярэвіна», «Рухавік Рэвалюцыі»).

Гэта гаворыць за тое, што ў нас ёсьць магчымасьць пасьляхова закончыць гаспадарчы год.

Яшчэ раз прыходзіцца напамінаць аб неабходнасьці ўважліва прыслухоўвацца да прапагоў рабочага актыву фабрык і заводуў.

А. Ф.

Сабekoшт харчовай прадукцыі зьніжаецца вельмі слаба

Вытворчыя пляны ня выкананы

Поўных вестак аб зьніжэньні сабекошту за 9 месяцаў на харчаваньне яшчэ няма. Даньня на трох заводах «Беларусь», «Палетары» і «Спартак» гавораць наступнае: на дражджах ёсьць зьніжэньне сабекошту на 1,47 проц., на піве 3,3 проц., на алей—навышэньне на 3,7 проц.

Гэтае зьніжэньне надзвычайна невыстарчальнае, яно менш чым у першым паўгодзьдзі, калі было дасягнута 4,9 проц.

Прагулы на папаровых фабрыках зьменшыліся

Рост прадукцыйнасьці невыстарчальны

Папертэст выкаваў вытворчую праграму за 9 месяцаў бігулага году з перавышэньнем на 5,5 проц. У май выкавана 109,9 проц., а ў чэрвень—109,4 проц. праграмы.

Сярэдняя зароботная плата за гэтыя 9 месяцаў дала прырост у параўнаньні з мінулым годам на 8,7 проц., а прадукцыйнасьць працы—10,4 проц.

На пляне меркаваўся рост зарплат на 3 проц., а прадукцыйнасьць працы—на 9,2 проц. Такім чынам значны рост прадукцыйнасьці працы на папаровай прамысловасьці ўжо-ж такі адстае ад росту зароботнае платы.

На сабекошт прадукцыі зрабілі ўплыў наступнае абставіны: падаражэньне

Ліквідацыя непарадкаў на заводзе „Чырвоны Кастрычнік“

ВОРША (Уласны кар.). У «Звязьдзе» паведамлялася аб значных дзеяньнях адміністрацыі зав. «Чырвоны Кастрычнік».

Вылучаючы акр. РК-РОІ камісія ўстанавіла, акрамя адзначаных у газеце фактаў, яшчэ новыя: надбайную працу на апрацоўцы прадукцыі, няўважлівы нагляд за выпрацоўкай рухавікоў для газгенэратараў. У выніку—толькі з трэцім рухавіком можна працаваць, а першыя два засталіся нягоднымі з прычыны няправільнасьці ўстаноўкі турбіны і адсутнасці калектара.

Пабудаваны ў 1925-26 г. млын, на які было патрачана 14 тысяч рублёў, з лютага м-да не працуе. Плянна на заводзе мае месца. Былі факты, калі пажардзужына, арганізуючы вечары, за лепшыя скокі давала пры—гарэлку.

АКР-РОІ зацьвердзіла вывады камісіі і паставіла: зьяць з працы за грубыя адносіны да рабочых майстра тэкставага цэху Антаненіа, абвясціўшы выгавар за няўважлівыя адносіны да рабочых загадчыку гаспадарчай часткі Галюноў, а таксама вынесці выгавар дырэктару заводу Красноў за нячыны падыход да рабочых і няўважлівыя адносіны да гаспадаркі.

У гэтым годзе зьменшыліся прагулы на папаровых фабрыках—ад 0,6 проц. у пазадаташнім годзе да 0,5 проц. у леташнім і да 0,3 проц. за 9 месяцаў гэтага году.

Першае паўгодзьдзе дало зьніжэньне сабекошту прадукцыі толькі на 6 проц.

Н. Т.

Як працуюць насыценгазэты

„Чырвоная Шыла“ Мала матар'ялаў на беларускай мове

«Чырвоная Шыла»—арган рабочых 1-й дзярждрукарні. Існуе газета з 1924 году. У мінулыя гады яна выходзіла два разы ў месяц, зараз некалькі зьмяніла гэту традыцыю і выходзіць—па меры накапленья матар'ялу.

Газета мае прыгожы выгляд, добра апрацоўваецца. Разьмер артыкулаў 60—60 радкоў. Не дарма газета шмат разоў атрымлівала прызы і пахвалы.

Рабочыя цікавіцца сваёй газетай. Пішучы 46 насыценкараў, з якіх 10 сталых. Зімою і вясною добра працаваў гурток, але за летні тэрмін праца аслабла. Дзякуючы гэтаму, за апошні час зацікаўленасьць газетам паменшылася. Таўматчыца гэта таксама тым, што адміністрацыя ня хоча адкаваць на артыкулы ў газеце.

На рабкорыскім сходзе амаль усе выступаўшыя ў спрэчках закрэпалі гэтыя хваравітыя пытаньні. Многія

выказваліся нават аб тым, што трэба прыдтаваць да прафэсійнальнай і партыйнай адказнасьці адміністрацый, якія ня лічацца з прапагоў рабочых у насыценгазэце.

Зьмест газэты—большай часткай вытворчага характару. Работа грамадзкіх арганізацыяў вельмі мала адлюстроўваецца ў газеце.

Зараз выдзелен спецыяльным таварышам для нагляду за адказамі адміністрацыі на артыкулы.

Вельмі пазначны ўдзел прымаюць у рабоце газэты жанчыны. Куток моладзі не заўсёды існуе.

Асабліва трэба адзначыць тое, што рэдакцыя не вядзе вучоту зробленага і дасягнутага на нататках. Ёсьць толькі кніжка, куды запісваецца назва кожнага паступаючага артыкула, на якую тэму ён напісан і аўтар. Гэтым і абмяжоўваецца вучот.

Слаба адлюстроўваецца ў насыценгазэце партыйная работа, вельмі мала артыкулаў на беларускай мове.

Л. П.

Вясёлы старшыня рэдакцыі, або калі ня трэба выкарыстоўваць карыкатуры

У праўленьні жэту № 18 выходзіць насыценгазета, якую кіруе рэдакцыя на чале з старшыняю Старчанка. Гэты самы Старчанка вельмі вясёлы хлапец. Ён акурата на чытае «Крокодил» і ўсе цікавыя малюньні выразвае і дае ў сваю насыценгазету. Рэч добрая. Але-ж усё трэба рабіць з розумам.

Быў такі выпадак. Член жэту Фрыдман падаў у праўленьне заяву аб тым, што ён нядаўна ажаніўся, абы разам з бацькамі ў вельмі цеснай кватэры, таму просіць даць яму накой. Што тут вясёлага? Але Старчанка ўздумаў павесіліцца. Даў у насыценгазету карыкатуру, на якой намаляван чалавек з працягнутаю рукою і побач з ім голая жанчына. А подпісы да гэтае

карыкатуры наступныя: зьверху—«А можа гэты арганат будзе важкім і мне дадуць кватэру? Ці ня прадаў?» А знізу:—«І таму, што я нядаўна ажаніўся і не магу жыць у цяперашняй кватэры, то, як член жэту, патрабую зараз-жа даць мне адпаведную кватэру, бо гэтымі днямі да мяне прыжджае жонка».

Гэта зьніважлівая карыкатура абурыла ўсіх чытачоў насыценгазэты. Старчанка замест таго, каб прызнаць сваю памылку, паслае ў часопісь «Крокодил» запытаньне, ці можна скарыстоўваць карыкатуры з «Крокодила».

Паважаны таварыш Старчанка, карыкатуры скарыстоўваць можна, але-ж трэба ведаць, што да чаго.

А.

Мандат ёсьць?

Студэнт Камвузу т. К. праездом у Менск бабываў у камуне імя К. Лібіяшты, у Выхаўскім раёне (Магілёўшчына). Хлопцы ўрадаваці сьвядомому чалавеку і звярнуліся да яго, каб ён дапамог выпусціць насыценную газету, прысьвечаную зьезду рабселькоры. Студэнт згадзіўся. Шчыра ўзяліся за работу. Вось-вось газета будзе гатова. Але ня так гэта проста. Зьвярнуўся з Выхаву загадчык клябу камуны, ён-жа сакратар ічэйні КП(б)В тав. Ермалаў. Студэнт яму і кажа:

— Вось, таварыш Ермалаў, насыценку хлопцы тут выпускаюць. Добра было-б, каб ты пісануў што-небудзь аб працы ічэйні.

— Як гэта газету? Хто вам да-

зволіў? Ты на права выпуску на-казы свой мандат, хто дазволіў... Тав. К. падумаў, што той жартуе.

— Навошта табе мандат. Ня я выпускаю газету, а рэдакцыя, якая на гэта ўпоўнаважана. А мандату табе паказаць не магу, бо яго ў мяне няма.

— Дык я загадваю спыніць выпуск газэты, а на тваё самаўпраўства я данасу ў райком.

Але хлопцы не спалохаліся. Газета была выпушчана. Затое ў «музеі дэвакоў» насыценнай газэты красуецца сакратар Ермалаў з усімі яго асаблівасьцямі.

— Як гэта газету? Хто вам да-

Ал. Сілавін.

Па бюракратычным коле

Выносім на абгаварэнне адпаведных арганізацый надзвычайна важнае пытаньне—аб наладжаньні спэцыяльнага бюро бюракратызму ва ўсесаюзным маштабе.

А калі пытаньне гэта будзе вырашана ў станоўчым сэнсе, мы ганаровым месца запатрабуем для паштовага працаўнікоў. Якіх рэкордаў могуць дабіцца паштавікі, паказвае наступны факт.

29-га чэрвеня рэдакцыя накіравала ў РСІ скаргу селяніна вёскі Ўбібацкі, Любанскага раёну, В. Міцкевіча аб тым, што ён неакуратна атрымлівае вышываемя ім часопісі і што ў Любанскай паштовай канторы, куды ён зьвярнуўся за даведкай, загадчык канторы Філіповіч палічыў ніжэй сваёй годнасьці адказаць на пытаньне. РСІ даручыла намесьніку ўпаўнаважанага Наркамтэлю па ВССР тав. Тачко расьсьледваць.

Тав. Тачко накіраваў скаргу ў акругу—Бабруйскай канторы, Бабруйскай кантора накіравала скаргу ў раён—Урочкай канторы, апошняя накіравала Любанскую кантору, якую кіруе тав. Філіповіч.

Такім чынам, скарга зрабіла паўкола, 10 дзён пагасыла ў Любані і з адказам Філіповіча накіравалася назад у Любань, з Любані ў Урочка, з Урочка ў Бабруйск, з Бабруйска абмінуўшы тав. Тачко (даніна рэцэнзійнага ўрада) ў РСІ. Такім чынам пасяля паўтара в лішнім месяцаў.

скарга закончыла сваё падарожжа па бюракратычным коле і вярнулася ў рэдакцыю. А вынікі? Вынікі ніякіх няма. Скарга не расьсьледавана. Адказ Філіповіча падобны на дзіцячы лепет і тлумачыць скаргу Міцкевіча... асабістымі рахункамі. Добрая «асабістыя рахункі», калі Міцкевіч для выяўленьня пытаньня аб неакуратнасьці паштовага працаўнікоў часопісі «Огонек», «Советское фото», «Вокруг света» і дадаткаў да «Огонька»—трох кніжак Талстога, прымушаны быў спецыяльна прыехаць у Любань, якая знаходзіцца за некалькі дзесяткаў кілямэтраў ад яго роднай вёскі.

Але Філіповіча ва ўсёй гэтай гісторыі мы менш усяго абвінавачваем. Ня можа-ж чалавек абвінавачваць самога сябе ў няўважлівых адносінах да сваёй абавязкаў і скаргаў пакрыўджаных. Адказ Філіповіча нікога здзіўляць ня можа.

Нас здзіўляе другое. Зьдзіўляе працэс расьсьледаваньня гэтай скаргі. Зьдзіўляе гэтае бюракратычнае коле, якім прайшла скарга. Дасягнуць такога «удасканаленьня» расьсьледваньня скаргаў грамадзян—гэта немалое дасягненьне. Гэта свайго роду рэкорд.

І ў спэцбюроўствах якія спадзяемся будучь наладжаныя сярод бюракраты, павінна быць забяспечана месца чэмпіёнам Беларусі—паштовым працаўніком.

Сіняблужнік.

Татарскі раён развядзіць заразу

У сувязі з ростам захворваньняў на брушны тифус зноў прыходзіцца прапанаваць аддзелу аховы здароўя—пазнаёміцца з санітарнай геаграфіяй гораду, у прыватнасьці з Татарскім раёнам.

Татарскі раён небяспечны, галоўным чынам таму, што на яго агароды звозіцца як угнаенне, так і ўсё тое, што знаходзіцца ў памытных ямах усёго гораду, а гародніцу з гэтых гародаў есьць усё насельніцтва Менску.

Татарскі агарод—балота. У часе эпідэміі брушнага тифусу, калі пры адсутнасьці каналізацыі ўсё зарэзаны бруд ад хворых нясуць у памытніцу, няма нічога лягчэйшага, як разам з гэтымі памытніцамі, завезьці на агароды заразу і заразіць глебу і надглебную ваду на дзесяткі год.

Бліжэйшыя вынікі антысанітарнага становішча Татарскага раёну цяжка нават сабе і ўявіць, бо ўся Татарская і Слабадкая вуліцы карыстаюцца ў дадатак яшчэ і вадой з рэчкі Сьвіслачы, у якую ёсьць стокі вады з гародаў і двароў. У раёне гэтых вуліц да апошняга часу няма вадараборнага крану.

Неабходны тэрміновыя меры; ў першую чаргу трэба забараніць зьвіць памытніцы ў гораду на гародні і выліваць іх на двары Малой Татарскай вулі. Трэба ўказаць месцы для зьвозкі смецця і розных адходаў.

На рагу Б. і М. Татарскай вулі. неабходна паставіць вадараборны кран.

З боку міліцыі неабходны сталы нагляд за чыстатай ня столькі вуліц, як двароў і гародаў, і перш за ўсё трэба зрабіць агляд усіх двароў на Мала-Татарскай вуліцы.

А. ОРШЫН.

Саўгасы на дапамогу сялянск. гаспадаркам

У сучасны момант саўгасы Беларусі заняты абмалотам хлеба ў паўночных акругах—Віцебскай, Полацкай і Аршанскай прыступлена да асенняга сябу. Дрэнна стаіць справа з чыстасортным насеннем. НКЗем РСФСР адмовіў у завозе сартавога насення, што дрэнна адабцаць на павялічэньні пасевнога плошчы. Трэба мець яшчэ на ўвазе, што ў Беларусі свайго сартавога насення амаль няма.

Белсельтэст даў заданьне саўгасам аказаць дапамогу бядняцкім гаспадаркам і сялянскім аб'яднаньням шляхам пракату машын і сельска-гаспадарчых прыладаў, іх рамонту, сартыроўкі насення і забяспячэньне палешчаным пасевным матар'ялам.

Для гэтай мэты ў саўгасах будучь прадаваць 160 пунктаў, якія маюць 347 машын па ачысьці збожжа. 68 кузьняў будучь рэмантаваць машыны бядняцкіх гаспадарак. Пракат машын і ачыстка насення—бясплатна.

У мэтах прапаганды трактарнай і машынай апрацоўкі зямлі саўгасам запрапанавана правесці такую запашку ў суседніх сялянскіх пасёлках. Саўгасы маюць усёго 63 трактары.

Саўгасы прададуць сялянам для асенняга пасеву праз с.-гасп. кааперацыю 60 тыс. пудоў палешчаннага насення і 90 тыс. пуд. у парадку абмену з разьліку пуд на пуд.

У саўгасах для эканоміі насеннага матар'ялу на 70 проц. будзе праведзена радавая служба. Як паказальнае мерапрыемства, радавая пасевы будучь правядзюцца і ў бліжэйшых да саўгасаў сялянскіх гаспадарках.

МЕНСК

Ад'езд дэлегацыі на кангрэс КІМ'у

Учора беларуская дэлегацыя рабоча-сялянскай моладзі выехала ў Маскву для прывітаньня 5-га кангрэсу КІМ'у. Дэлегацыя перадаць кангрэсу чырвоны сьцяг, а таксама і грошы, сабраныя на суботніх рабоча-сялянскай моладзі. Дэлегацыя прабудзе ў Маскве два дні.

Творы Леніна на беларускай мове

Першыя томы выбранага твораў У. І. Леніна на беларускай мове выйдуч з друку ў кастрычніку гэтага году. Усяго да 1-га студзеня 1930 г. будзе выпушчана 12 тамоў. Белдзяржвыдавдзецтва пачало падпіску на гэтае выданьне. Папярэдняя падпіска чына на 12 тамоў—12 руб.

З усесаюзнай спартакіяды

26-га жніўня беларускія фізкультурнікі вярнуліся ў Менск з усесаюзнай спартакіяды. Беларусь заняла на спартакіядзе трэцяе месца. Удзельнікі спартакіяды прывезьлі ў Менск прыз.

Нямецкі падарожнік Гаэбэрман

У Менск прыбыў нямецкі падарожнік рабочы Гаэбэрман, які робіць падарожжа вакол сьвету. Гаэбэрман наведваў ужо рад краін Эўропы.

Цікавыя дакуманты

У Казанімім унівэрсытэце знаходзіцца шмат рэчаў, якія маюць музейнае і гістарычнае значэньне для БССР. Сярод гэтых рэчаў—сярэднявечная лўрэйская „тора“ з шматлікімі мініятурамі. Вялікую цікавасьць прадстаўляе пісьмовае пасланьне панацінаў лўрэўца да Кацярыны II-е. Наркмаасветы РСФСР па хадайніцтве Наркмаасветы БССР перадае некаторыя з гэтых рэчаў Белдзяржмузею.

Толькі 30 проц

Цэнтраэжэклад кутіў у „Ужросельмаша“ дадаткова, звыш пляну, 200 прывадоў і 50 жэняркам. Адпорука гэтых машын ідзе бесперабойна. Адчувасьціва элікі недаоц у шымнымі, сартыроўка жалезе і ў цьвікоў. Направаецца слабы попыт на рухавікі ўнутранага гарэння сельска-гаспадарчага тыпу, на млынавое і маслабойна-абсталяваньне.

Для больш паспяховага збыту, Цэнтраэжэклад узбуджана заадыніцтва перад НКЗемам БССР аб уключэньні ў іхалу крэдытаваньня рухавікоў, млынавога і маслабойнага абсталяваньня для каласоў, ірчыляў і камун.

Слаба стаіць справа з мінеральнымі ўгнаеньнямі. Па даных Цэнтраэжэкладу, на 20 жэніўня завезена ў Беларусь каля 30 процантаў прызначана на норжэ супэрфасфату ў той час, калі ўстаноўлена паводле пляну норма далёка адстае ад попыту на мінеральныя ўгнаеньні.

З фасфарытнай мукі становіцца лічэ юршае. У адну толькі Аршанскую акругу завезена каля 2-х вагонаў фасфарытнай мукі. Надзеі на далейшае палешчаньне—слабыя.

За дзень

— Вучот спэцыялістых. З 1-га верасня ораны Паркамтэрачы прыступяюць да персанальнага вучоту тэхнічных сіл БССР—інжынэраў, тэхнікоў, аграномаў і ішч. спэцыялістых. Мэта вучоту—вылічыць тэхнічныя сілы, абслугоўваючыя народную гаспадарку ВССР.

НАГЛЯД ЗА БУДАЎНІЦТВАМ. Прэзыдыум гасрасвету запрапа наваў камунальнай сэкцыі ажыцьцявіць работу камісіі па наглядзе за будаўніцтвам. Матар'ялы аб недаоцнаа, якія былі выяўлены камісіяй пры абсьледаваньні пабудовы 40-кватэрнага дому Белжылсаюзу, перадаюцца ў пракуратуру для прыцягненьня адказнаа да адказнааа.

НА ДОБРАВЫТ ГОРАДУ. Прэзыдыум гасрасвету адпусьціў 4.000 руб. на рамонт мастоў у раёне Лясаўскай і Татарскай вуліц.

САВЕЦКАЯ ЧАЙНАЯ. Прэзыдыум гасрасвету запрапа наваў камітэту адвесьці памішканьне на пляцы Паркаўскай камуны для адкрыцця першай савецкай чайной.

Здарэньні

Справа 3-х падарожнікаў. Крымышчкія закончыў справу трох афэртыстаў, якіх выдавалі сябе за падарожнікаў вакол сьвету. Справа перадаана ў суд. Афэртысты знаходзіцца пад вартай.

Хлапчун-злодзей. У Смаленску затрыманы владзеі А. Барутка—14 год і М. Кавэка—13 год. Барутка ўкраў у сваёй маткі, якая жыве ў Менску, 140 руб. і два залатыя персьдэнікі і разам са сваім таварышам выехаў у Менску. Пры вобшыску ў іх знойзена 100 р. і два персьдэнікі. Злодзей дастаўлены ў Менск.

Ці хоціць інтэрнатаў для студэнтаў?

У мінулым навучальным годзе ў інтэрнатах БДУ знаходзілася 512 студэнтаў, што складала 50 проц. да агульнага ліку студэнтаў і 19 проц.—ўсяго студэнтаў. З наступнага навучальнага году плошча будынкаў унівэрсытэту зьмяншаецца з прычыны таго, што верхні паверх апагатычнага інстатуту перададны Камвузу. Патраба-ж у інтэрнатах у сувязі з прагратызацыяй БДУ ў гэтым годзе ўзрастае. Пашырыць інтэрнаты немагчыма, бо адчысьненьне новых катэдраў і 4-га курсу праўгасу патрабуе пашырэньня памішканьня для лябараторных заняткаў. У інтэрнатах у гэтым годзе ня хоціць месц на 225 чалавек. Гасрасвет у адвозе новых будынкаў адмовіў. Выкабюро студэнтаў рашыла паставіць пытаньне аб інтэрнатах для студэнтаў перах СНК.

Падрыхтоўка рабочых у ВНУ і рабфакі

Выкабюро студэнтаў БДУ разам з камсамольскай арганізацыяй узыналі цяпальнае аб арганізацыі ў Беларусі першых гадовых курсоў для падрыхтоўкі рабоча-й моладзі ў ВНУ і рабфакаў. Курсы будучь укамплектаваны на 90 проц. з рабочай моладзі і на 10 проц. батракамі і чырвонаармейцамі. Усяго яны разьлічаны на 300 месц. Праектуецца аслабаваць скончыўшых гэтыя курсы ад прыёмных іспытаў пры паступленьні ў ВНУ і рабфакаў. У якасьці вастаўнікоў будучь прыцягнуты студэнты апошняй курсу рабфакаў і назвуковыя працаўнікі. Заняткі на курсах будучь вясціцца па вечарох.

Экспарт лесаматар'ялаў

Экспарт лесаматар'ялаў за граніцу з кожным годам усё больш развортваецца. Так, у 1926-27 годзе Лесбелам было вывезена за граніцу лесаматар'ялаў на 1.600.000 руб., а ў 1927-28 г.—на 3 міль руб. У гэтым годзе экспартны плян складзены на суму каля 4 міль руб. Вываз ідзе, галоўным чынам, у Нямеччыну і Англію. У апошні час устаноўлена сувязь з Чэхаславакіяй і рынкамі Паўднёвай Амерыкі—Аргэнтывай, куды было накіравана 1.600 куб. мэтр. фанэры. У 1928-29 г. у Аргэнтыву будзе накіравана 2.500 куб. мэтр. фанэры.

Выключэньне з членаў саюзу

Прэзыдыум ЦП саюзу савецка-гандлёвых служачых зацьвердзіў пастанову Жлобінскага райкому аб выключэньні з членаў саюзу гр. Мароза. Устаноўлена, што асноўным сродкам для жыцця Мароза былі розныя пабочныя заробкі; ён мае дом і зямлю. Апрача таго, Мароз адін час быў трымальнікам рулеткі на рынку. Адначасова ЦП саюзу запрапанавала Жлобінскаму райкому абмеркаваць пытаньне аб выключэньні з саюзу А. Кагана, які зьяўляецца ўласнікам піўноў.

Курсы птушкаводства

У мэтах падрыхтоўкі кадроў працаўнікоў па птушкаводстве і гадоўлі трусаў НКЗ арганізуе курсы пры Горацкай сельска-гаспадарчай акадэміі. Тэрмін навучэньня на курсах—3 месяцы. На правядзеньне курсаў у бюджэт 1928-29 году ўвэсена 10.000 рублёў.

20 новых кіно-перасовак

З новага бюджэтнага году Белдзяржкіно навялічэае лік кіно-перасовак у вёсках Беларусі з 50 да 70. Новаы перасойкі будучь прымацаваны да тых раёнаў, якія дагэтуль не абслугоўваліся кіно. У бліжэйшы час абудзецца выпуск курсоў вясковыя кіно-маганікаў.

Беларускія палітэхнікумы

Віцебскі палітэхнікум па годзе з ВСНГБ у далейшым на сваёй трох аддзяленьнях будзе выпушчаць, галоўным чынам, ідэа-тэхнікі, мэханікаў і электра-тэхнікі.

Пры палітэхнікуме існавала аэмічнае аддзяленьне з брадзільным узілаам. У сучасны момант, вымоздчыч з памрабаваньняў беларускай прамысловасьці, аэмічнае аддзяленьне рэарганізацыя з такімі разраўнаккамі, каб выпушчаць ня толькі брадзільчыкаў, але сылікатчыкаў і ішч.

Для палешчаньня працы лябараторыі палітэхнікуму адпусьчаецца 15.000 руб. Менскаму палітэхнікуму надаецца ўжыць на прамысловым будаўніцтве. Дазэтуль аргітэктурна-дарожны тэхнікум выпушчаў, галоўным чынам, рабботнікоў па камунальным і жыллявым будаўніцтве. З 30 чал., скончыўшых пладайна тэхнікум, тэодзіт не прадастаўіў праекту на прамысловым будаўніцтве.

За апошнія два гады на разьвіцьцё праблёмнага аэсысты Беларусі з саюзным фондаў было адпусьчана каля 100.000 руб.

Тэатр-Музыка Аб чым сьведчыць посьпех маскоўскай оперы ў Менску

Агляд працы маскоўскай оперы ў Менску можа быць карысны ў тым сэнсе, што дэзволіць зрабіць больш-менш пэўны вывады адносна тах перспэктыв, якія можа мець у нас сталае беларускае дзяржаўнае опера, калі яна зробіцца фактам.

Абодвы разы, і ў мінулым 1927, і ў гэтым годзе, оперныя калектывы былі зарганізаваны М. Г. Камісаржэўскім і працавалі пад яго кіраўніцтвам. І трэба сказаць, што Камісаржэўскі паказаў сабе надта энэргічным, умелым, а што найважней—праўдыва культурным арганізатарам і кіраўніком. Абодвы калектывы як па сваім складзе, так і па напрамку дзейнасьці, зусім не напаміналі тых тыпова-культурных оперных прадыямстваў, якія ў свой час калісьці вывчыва працавалі ўлетку па летніх тэатрах правінцыяльных гарадоў СССР. Перад менскаю публікаю прайшлі пастаноўкі оперы Рымскага-Корсакава „Снегурочка“ і „Царская невеста“, Чайкоўскага „Евгеній Онегін“ і „Піковая дама“, Даргамыскага—„Русалка“, Мусорскага—„Борис Годунов“, Рубінштэйна—„Демон“, Бізе—„Кармен“, Гуно—„Фауст“, Мэербаера—„Гугеноты“, Галеві—„Жыдоўка“, Юрасоўскага—„Трыльбіта“, Вэрді—„Травіата“, „Ріголетто“ і „Аїда“, Росіні—„Севільскі дзярцельнік“, Пучыні—„Чю-Чю-Сан“ (мадам Бэтэрфляй). Оперы сінных рознастайных музычных напрамкаў, оперы старыя і новыя. Зразумела, усё гэта оперы больш-менш вычывапага опернага рэпертуару (хаця гэта наўрад ці можна сказаць пра „Трыльбіта“ і „Чю-Чю-Сан“). Але для гэтага рэпертуару М. Г. Камісаржэўскі здолеў у абодвы калектывы прыцягнуць для працы рад бязумоўна выдатных артыстаў і артыстак. Паміж іх нававу такіх, як Сыміаэрава, Каваская, Яўгеньява, Яблавоўская, Хорына, Багалевава, Альбіцкая, Брыгітэвіч, Осіпаў, Тамашэўскі, Сухадольскі, Мацьвееў і ішч.

Праца абодвух калектываў карысталася ў Менску вялікім посьпехам і матар'яльным і мастацкім. А ня трэба забывацца на тое, што абодвы оперныя калектывы працавалі на толькі без усялякага падтрыманьня з боку якое-коліч дзяржаўнае ўстановы, але наавадот, пры ўмозав з матар'яльнага боку вельмі няспрыяльных для мастацкай

працы. Але арганізатар Камісаржэўскі, як культурны працаўнік, разумее, што час „халтуры“ ўжо памёр і што, калі мастацкі посьпех залежыць ад матар'яльнага, дык і наавадот—матар'яльна посьпех залежыць ад мастацкага. Вось чаму ён старанна складалае калектывы, прылагляючы да працы ў іх выдатных артыстаў.

Пастаноўкам мінулага і гэтага году можна зрабіць два напрокі: локарачыйнае ўбоства і слабасьць хору. Вінаваціць у першых адносінах кіраўніцтва калектыву, аднак, ніякіх чынам пельга, бо ва ўмозав працы оперы часовае, нясталае, прыежджае volens—nolens праходзіцца карыстацца і абмяжоўвацца бадай што архэалёгічным і надта трафарэтнымі менскімі локарачыямі. А што тычыцца хору, дык на гэта тав. Камісаржэўскаму траба ў будучыні зьвярнуць увагу, бо хор у оперы займае вельмі і вельмі пачэснае месца, г. адзін з яго надта дзейных фактараў.

Нельга не адзначыць, што ў гэтым годзе калектыв меў і вельмі добрую балетную частку з балетмайстрам Балашоўці на чале.

Да дыржавявья заврашаліся бязумоўна высока адукаваныя і таленавітыя дыржары, знаўцы свае справы, як Клібсон і Шэфэр, у мінулым годзе М. Кузур.

Наогул, можна сказаць, што абодвы разы, оперны калектывы, зарганізаваны Камісаржэўскім, пры ўсіх недаоцлах працы (якія заўсёды існуюць ва ўскай чалавечай установе), у поўвай меры, як кажучы, апраўдаў сябе і працу правёў у поўным сэнсе высока культурнае. Якія-ж вынікі можна з гэтага кародзеькага агляду працы маскоўскіх оперных калектываў зрабіць адносна сталае беларускае дзяржаўнае оперы? Вынік адзін і вельмі проты: умовы для матар'яльнага посьпеху оперы ў нас, у Менску, ёсьць. Трэба толькі, каб пастаноўка працы будучае беларускае оперы была праўдыва мастацкаю, г. е., каб у склад будучага опернага калектыву ўваходзілі добрыя артысты і каб у напрамку яго дзейнасьці ня было „халтуры“, а была-б паважная, культурная праца.

А да фактычнага зьяўленьня беларускае оперы, вядзецца, ужо неадляба.

Орфей.

С У Д

Пад абаронай Алены і Сымона

У вокны працэсіі, па вул. Сьвярдлова, заглядае чырвоная вежа новага касцёлу. Супрацаўнікі працэсіі зьвыкліся ўжо в тым, што летняе сонца штодзённа хаваецца за хмурай вежай і пазбаўляе іх свайго цяпла на гадзіну-другую. Зьвыкліся супрацаўнікі і з тым, што вельмі часта, у самы разгар напружанай работы над скаргамі дзесяткаў рабочых і служачых, раптоўна раздаюцца сумныя, наводзячы пуду гукі касцёльных арганаў, якія дзейнічаюць на нервы і блятаюць думкі. Арганы няюць, плачучы, быццам скардзяцца, што іх прымушаюць асалождваць слух некалькіх тупагалоных таларушак і акампаніраваць гунявым гласам спявакоў.

Працаўнікі працэсіі неадзаволены тым, што лёс пасадоў іх так блізка ад касцёлу, але нічога ня зробіш. У нас свабода рэлігійных пераконаньняў, і кожны можа верыць усяму, нават у чорта. Дазваляецца іг-

мін парушыць сваё абіцаньне. Ёт пацьвердзіў лішні раз, што безнадзейны драць той, хто верыць п- слова, хоць бы і ксэндзу. За ішчу плаціні яму замест абяцаных 2 руб.—толькі паўтара руб., за вычорнае набажэньства апошнія тры месяцы зусім не плацілі. Аб днёх адначынку Партасеінак, канечна, ня ведаў, воддускам не карыстаўся. Ксёндэ Дземін лічыць, што кодэкс закону аб працы не павінен мець якіх-небудзь адносін да касцёлу, які мае назвы двух легендарных сьвятых Алены і Сымона. Якая можа быць сувязь паміж Аленай і Сымонам і днямі адначынку, або дэкрэтыўным воддускам?

Вось пад абаронай Алены і Сымона ксёндэ Дземін наладжывае свае справы. Калі арганісты Партасеінак прышоў да Дземіна і запытаў аб прычынах зьвальненьня, той паслаў яго да касцёльнага камітэту. А касцёльны камітэт прадаў...

С. Е. Н. Ы. Н. Я. У ТЭАТРАХ І КІНО

МЕНСКІ ДЗЯРЖ. ТЭАТР

Гастролі Маскоўен. Мастацкай оперы пад кіраўніцтвам Г. М. Камісаржэўскага

Аўторак, 28 жніўня

Для членаў прафсаюзаў

Пры удзеле Н. Г. Семіаўскай, Т. Г. Тройнай, З. М. Канюбург, В. М. Шахрая, В. І. Шарашыдзе, В. А. Саналяўскага, В. В. Майнова, А. А. Чарнышоў.

„РИГОЛЕТТО“ опера ў 4-х дзеях Муз. Вердзі

Серада, 29 жніўня

Для членаў прафсаюзаў.

Пры удзеле Е. Л. Багалевай, П. Н. Нарсіковай, Т. Г. Тройнай, Е. Патроўскага, В. М. Брыгіневіча, В. І. Шарашыдзе, П. А. Паўлюскага, К. А. Карзіна, В. В. Майнова, Я. Л. Лубінога.

„ПИКОВАЯ ДАМА“ опера ў 7 абразах муз. Чайкоўскага.

Сёньня, 28-га жніўня.

ЦЫРК Зьмена праграмы.

АПОШНЯЯ ВЫСТУПЛЕНЬНІ:

2 ОРЛАНДО 2 акробаты на дрэце, пружыны дзіржаць

АРА-МАЙ Вядомыя сатыры—новыя рэпертуар

Бр. **ЭДЭР** гімнасты

РАЧЫН чалавек-апаляхна

Вядомыя **Бавіцкі** эстраля

Пачатак рэўна а 8 з пал. г. увеч.—Каса адчынена ад 11—3 і ад 5—9 г. увеч.

Для членаў прафсаюзаў білеты ў рабочай касе са сьпэцыяльнай 30 проц.

КІНО-ТЭАТР

„КУЛЬТУРА“

Ад аўторка, 28 жніўня

Усім! Усім! Усім! Усім!

...знойдзена чужаземнае судно кск падазраем шпіянаж кпк пацярпелі аварыю патанулі глыбіню 180 футаў кпк помпы не працуюць кск прадуць цыстэрны нельга кск вада заліла акумулятарныя ямы кск вылучаецца хлёр кск задыхаецца

Камандзір падводч. чоўна № 12

Нявольнікі мора

(Драма на падводным чоўне)

Фільм, які прайшоў з калібрыяльным посьпехам пры анішчэньні ў кіно масквы «КОЛАС», «АРС»

Найлепшыя водывы публікі і прэсы

Рыжысэр М. Вервэр

Апэратар Е. Славінскі

У галоўных ролях засл. арт. рэспублікі О. Кнышэр-Чухава, А. Крамаў.

Папярэдні продаж білетаў штодня ад 12 г.—2 гадз. і ад 5 г. да 11 г.

Пачатак 1-га с. а 7 г.
2-га с. а 8 г. 45 м.
3-га с. а 10 г. 30 м.

СЁНЬНЯ ўсе запрашаюцца

на адчыненне асення-зімовага сэзону ў

Кіно „Чырвоная Зорка“

БАЧЫЦЬ сусьветны фільм

КЭНІГСМАРК

паводле рамана П'ера Бэнца

Пачатак 1-га сэансу а 7 г.
30 хв. Каса адкрыта ад 5 г.

ПАДПІСЧЫКІ!

У выпадку неакуратнай дастаўкі газэты

„Зьвязда“

званецца на тэлеф. 7-81

Менск яшчэ не памятае гэтакага посьпеху!

2 тыдні бітковых збораў — 40 поўных сэансу!

За 2 тыдні дэманстр. пашумеўш. фільму „ПАЭТ І ЦАР“ наведала 30.200 чалав.

За 2 тыдні дэманстр. „КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ“ наведала 32.600 чалав.

РЭКОРД НАВЕДВАНЬНЯ — НА КАРЦІНУ —

„КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ“

3 прычыны гэтакага вялікага посьпеху фільму „КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ“ ПРАЛЕНГАВАНЫ

Ў КІНО „ПРАЛЕТАРЫ“ НА 3-ЦІ ТЫДЗЕНЬ ад аўторка, 28 жніўня

Ад аўторка, 28 жніўня.

— КІНО —

„ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“

Ад аўторка, 28 жніўня.

Грандыёзны мастацкі фільм

БУЛАТ БАТЫР з эпохі Кацярыны II.

Драма ў 8 част.

Да ведама падпісчыкаў „Зьвязды“

З сёньняшнім нумарам газэты „Зьвязда“ мясцовым і іншагароднім падпісчынам разаслана ЧАСОПІСЬ № 35 (283)

(апошні нумар за жнівень м-ц)

Падпісчыкаў газэты „Зьвязда“ з дадаткам часопісі „ОГОНЕК“, якія не атрымалі часопісі, просьба безадкладна аб гэтым паведамаць: мясцовых падпісчыкаў—у галоўную кантору газэты „Зьвязда“ (Менск, Савецкая, 63), а іншагародніх—непасрэдна ў паштовыя аддзяленьні.

ОГОНЕК

Газэта

„Зьвязда“

з дадаткам часопісі „Большавік Беларусі“

КАШТУЕ 1 р. 05 к.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Біржавая картка № 777 Мейштовіч Э., выд. Менск. біржай праці. 3255

Камсамольскі білет № 10961 Чэсава М. Я. 3256

Мэтрычны выпіс Чысьляка В. І., выд. Барысаўскім Заг'ам. 3257

Лекавая кніжка Ліман С. Я., выд. Менстрахкаскай. 3258

Мэтрычн. выпіс Рашал М. Л., выд. Менскім Заг'ам. 3259

Каапірац. кн. Скуратавіч Я. І., выд. МПРК. 3260

Каапірац. кніжка Рубіна П. С., выд. Менкустземколам. 3261

Каапірац. кн. Рудэрман І. С., выд. МПРК. 3262

Каап. кн. Роткевіча І. С., выд. МПРК. 3263

Разьліковая кн. Покара П. Р., выд. 8 групкомам будаўнікоў. 3264

Разьлік. кніжка Покара Р. П., выд. 3 групкомам будаўнікоў. 3265

Чл. кн. Ульянцава К. І., выд. саюзам металістых. 2266

Каапірац. кн. Дуброўскай М. А., выд. МПРК. 3267

Чл. кн. № 34095 Мантаў Л. Э., выд. Ленінгр. адд. саюзу РКГ. 3268

Асаб. пасьведч. Германа У. Я., ва № 421, выд. Вузьдвэнскім РВК. 3269

Членск. кн. Старчэнка Е. І., выд. саюзам мэдсанірацаў. 3270

Каап. кн. Дыкман Л. В., выд. МПРК. 3271

Пасьведч. Бароўскага С. Я., выд. Прыдзельскім с. с. на набыцьцо с.-г. машыны—вяджкі. 3272

Каап. кн. Кроля М. Б., выд. МПРК. 3273

Мэтр. пасьведч. Копаціловіч І. З., выд. Мевск. Заг'ам. 3274

Кошт публікацыі аб згубе дакуманту 50 к.

Кошт публікацыі аб скасаваньні шлюбу 3 р.

Прадаюцца старыя газэты, папяровы зрыў і макулятура.

Зварачацца ў Галоўную кантору газ. „Зьвязда“, Савецкая, 63.

раць любыя паштункі і вясельні. Кожны пасвойму свайго бога хваліць.

І не меркавалі супрацьпакі працэсі, што ім хутка прыдзецца разьбесьці, біраць прапоўны канфлікт, у якім будзе павінен арган... Вяжней, не арганы, а іх гаспадар—ксьёндэ Демін.

Калі арганысты Партасёнак Лявон служыў—ён маўчаў. Яго груба ашуквалі, над ім аздэкавалі, яго ігнаравалі, як алопшняга чалавека—ён маўчаў Яму абяцалі плаціць за кожную імшу—набажэства 2 рублі, за кожную вачэрнюю царкоўную службу—па адным рублі. Пісьмовага дагавору з ім не заключылі, у страхакасе не вастражавалі. Пры першым-касе атрымалі грошай ксьёндэ Деміна.

П'яная хваля захляснула гуту імя Домбала

Пажарная маёўка з гарэлкай і бойнай Заводкі актыў—за бутэлькай

Яшчэ за два-тры тыдні да 19-га жніўня завод імя Домбала рыхтаваўся і гаварыў аб грандыёзнай маёўцы, якую арганізуе пажарная дружна заводу.

Быў распрацаваны дэталны плян маёўкі. З фонду дружны адушчана на вышук 120 руб., разасланы запрашальныя білеты асобам, якіх пажарнікі пажадалі бачыць на сваім сьвяце.

Настаў доўгачаканы дзень 19-га жніўня. Удзельнікі маёўкі марылі правесці яе на вольным паветры, ва горадам, дзе можна шырэй разгарнуць свае таленты, дзе адчуваеш сябе больш вольна.

Але дробны дожджык разьбіў мары рабочых гуты і нарэшце аб 11-й гадз. дня гукі вальсу адкрылі маёўку ў заводскай сталюцы.

Адразу запрацаваў буфет, які ў неабмежаванай колькасьці адпускаў рабочым-пажарнікам піва, гарэлку і інш. пітво.

Дайшло да таго, што гукі аркестру зусім ня былі чуцьны—за п'яных крыкаў і шуму. Людзі страцілі ўсялякую меру, пілі ўсе ад малага да вялікага, пілі і жанчыны. Пачалі мяшпаць гарэлку з півам.

Ужо а 2-й гадзіне дня можна было ўбачыць на дварэ каля сталюкі рад «п'яных дзяў», шмат рабочых, не атрымалішы візы на замежны выезд самавольна ехалі ў «Рыгу».

У паветры прамільгнула табурэтка. Гэта паслужыла сыгналам да пачатку бойкі. Рабочому-актывісту, парку бойкі тав.Бельскаму рашчэлі таліцу. Асабліва адначыўся пажарнік Якушэўскі, які ўвайшоў у азарт і біў кожнага, хто пападаў яму пад руку.

Нарэшце Якушэўскі ўспомніў, што яму адлічылі за пажарную вопратку, пакрыўдзіўся і папраў на сабе ўсе адасьне, вастаўшыся амаль у «гарнітуры Адама».

Не падумаўшы, што на маёўцы сабраліся толькі адсталыя рабочыя, толькі «алкагольныя актыў». Напіліся ў «дрызінку» старшыня заўкому тав. Новікаў, сапратар 2-й партыяні Касьяловіч і партыйны—актывісты—Чорны, Бельскі, Батор Эдвард і інш.

Мы гаворым аб барацьбе прафарганізацыі з п'янствам, мы хочам арганізаваць таварыства па барацьбе з алкаголем, але пры гэтым складзе заўкому, як у нас, усякія спробы будзь дарэмныя.

Паведамленьні

адчыніцца ў залежнасьці ад ліку жадалочых.

— Гаррайком КП(б)Б паведамляе, што ў сьраду, 29-ГіП. і. т., а 7-й гадз. увеч. у памяшканьні Дому Асьветы склікаецца чаровы дэлегацкі сход Гаррайму ўсім 3-а груп.

— У аўторак, 28 жніўня, а 5-й гадз. для абудзеньца нарада навадыроў і нам. навадыроў груп акціабрат у памяшканьні райбюро ЮП (Энцэляса, 28).

РБЮП.

Адказны рэдактар Ян. АСЬМОЎ

Да 1-га верасьня засталася 4 дні

Пасьпяшэцца здаць падпіску на газэту

„Зьвязда“

Сваячасовая падпіска гарантуе акуратную і бесьперабойную дастаўку газэты